

EKSPOZE OSMANA KARABEGOVIĆA NA SKUPNI SEJI GOSPODARSKIH ODBOROV ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

OSNOVE DRUŽBENEGA PLANA ZA LETO 1955

Prvenstvena skrb za kmetijstvo — davčna razbremenitev nekaterih gospodarskih panog — Okrepitev storilnosti in družbenega standarda

Beograd, 10. dec. Nocoj ob 19. uri sta se sestala odbora za gospodarstvo Zveznega sveta in Zbora proizvajalcev ljudske skupščine na skupni seji, na katero so prišli tudi predsednik skupščine Moša Pijade, podpredsednika Lidijsa Sentjura in Vladimir Simić ter podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović-Tempo. Član Zveznega izvršnega sveta Osman Karabegović je na tej seji utemeljil spremembe v predlogu zveznega družbenega plana za prihodnje leto. Po ekspoziciji je bila skupna seja obeh odborov prekinjena in se bo v ponedeljek nadaljevala.

Spremembe v zveznem družbenem planu so nastale kot rezultat nekaterih novih momentov, ki so prišli na dan pri izvažanju letošnjega družbenega plana, in na razpravah v raznih gospodarskih organizacijah, še posebej pa v Zvezni industrijski zbornici in nazadnje v Zveznem izvršnem svetu. Osman Karabegović jih je v svojem ekspoziciji v glavnem reducirjal:

1. na plačni sistem, tako da se bo omogočil razvoj borbe za večjo delovno storilnost;
2. ostvaritev rezerv 6 odstotkov vseh skladov in proračunskih izdatkov za stabilizacijo tržišča in
3. da se popravijo odnosi med republikami glede sredstev, s katerimi razpolagajo.

V svojem ekspoziciji je Osman Karabegović od kraja opozoril, da v prvotnem načrtu zveznega plana, ki so ga sestavljali v prvi polovici leta, niso mogli vsestransko upoštevati razvoj gospodarstva v tem letu in je zato utegnil služiti le za osnovo širši razpravi tudi glede ekonomskih instrumentov in mehanizma gospodarskega sistema. Predlog družbenega načrta vsebuje sedaj dodatne predloge glede materialnih pogojev, osnovnih pogojev poročev in razdelitve sredstev, ekonomskih instrumentov in še posebej glede razdelitve dohodkov gospodarskih organizacij.

Spremembe v zunanji trgovini

Bistveno spremembo materialnih pogojev je izzvalo občutno zmanjšanje kmetijske proizvodnje v tem letu, ki je za okrog 74 milijard ali 15 % manjša kakor 1953. Zato se je moral v planu določiti izvoz kmetijskih pridelkov zmanjšati za okrog 5,7 milijarde (predvsem kromarje od 350 na 70 tisoč ton), hkrati pa je bilo treba vzeti v poštev potrebo po povečanem uvozu pšenice in masti.

Določeno olajšavo za naše gospodarstvo bo prihodnje leto pomenilo znižanje naših finančnih obveznosti nasproti drugim dežellam od 32 na približno 20 milijard, kar je bilo doseženo s spoznamno odložitvijo dolgoročnih plačil in letošnjim manjšim izkoriščanjem trgovinskih kreditov. Kljub temu bodo dolžna odplačila še visoka in Zvezni izvršni svet si prizadeva, da bi se še nekateri njihovi roki podaljšali.

Kar zadeva industrijsko proizvodnjo se zvezni družbeni plan ni mnogo spremenil, ker je tudi letos nekoliko preseglal plan tako, da je pričakovati, da se bo prihodnje leto povečalo v primeru z letošnjo za 14, če ne že za prvotno proračunanih 15,1 %. Glede na letošnjo manjšo kmetijsko proizvodnjo in popolnejšo oceno industrijske in prihodnjega letu, so morale nastati v planu spremembe tudi v proračunu glede skupnega družbenega proizvoda.

Račun vrednosti proizvodnje in presežka dela se je v planu prvotno opral na raven cen iz leta 1953, zdaj pa na letošnjo

Osman Karabegović

za 7 %, za nove investicije pa okrog 10 % v primeru z l. 1954. Tako bo mogoče investicijska sredstva bolje spraviti v sklad z materialnimi možnostmi in zmanjšati njihov vpliv na nadaljnje naraščanje cen. Zato kaže plan tudi krepkejšo orientacijo na spremembo strukture investicij in prepoveduje začetek gradnje novih industrijskih objektov, da bi bilo tako mogoče povečati investicije na drugih gospodarskih področjih, predvsem v kmetijstvu, za družbeni standard in zlasti za stanovanjsko izgradnjo.

Plan računa tudi s postopnim naraščanjem individualne potrošnje, zvišanjem plač in dohodkov prebivalstva ter povečanjem zalog blaga. Zato so v njem ukrepi za stabilizacijo tržišča, za večji uvoz surovin za predelovalno industrijo in izdelkov za široko potrošnjo.

Denarni dohodek prebivalstva so bili vzeti v poštev v večjem obsegu kakor v prvotnem načrtu plana. V blagovno-denarni bilanci so bile vzete v poštev spremembe, ki bodo nastale v dohodkih prebivalstva in zalogah blaga zaradi slabe letine.

UKREPI ZA STABILIZACIJO TRZIŠČA

Posebej je Osman Karabegović opozoril na rezerve, ki naj se ustvarijo v smislu plana za prihodnje leto in ki bodo znašale 6 % vseh skladov in proračunov zveze, republik, ljudskih odborov in podjetij. Izvzeti so le socialno zavarovanje, plačni, amortizacijski in rezervni fond. Tako bodo te rezerve znašale 34 milijard, če se pa upošteva še 11 ne-

razporejenih milijard, celo okrog 45 milijard din.

Razen tega najvažnejšega činitelja pa predloženi plan določa še druge ukrepe za stabilizacijo tržišča:

vskladitev izvoza in njegove stimulacije s potrebami notranjega tržišča, čeprav bo povečanje izvoza tudi prihodnje leto osnovni pogoj za razvoj našega gospodarstva,

boljše izkoriščanje kreditov in drugih finančnih sredstev za vpliv na tržišče,

zagotovitev stalnejših deviznih tečajev za uvoz surovin in druge blaga,

razširjenje kroga proizvodov, ki se jim določijo maksimalne cene,

obdavčenje izrednega dobička gospodarskih organizacij,

izboljšanje organizacije in tehnične službe na tržišču kmetijskih pridelkov.

Republiška sredstva

Izvršene so bile tudi spremembe glede sredstev, ki jih upravljajo ljudske republike. Zveznega davka na dobiček bodo do deležne Srbija, Makedonija in Črna gora, ne pa tudi BiH, ker bo ta imela večja sredstva, ki so prepuščena republikam, kakor je bilo spočetka računano. Da se izravnajo neenakomernosti v razvoju republik, je določeno obdavčenje v republikah z večjimi dohodki, tako da se bodo lahko prvenstveno finansirale investicije z določenim namenom v

republikah, ki v sedanjih investicijskih izgradnji zaostajajo. Med sredstva za investicije z določenim namenom je bilo razvrščenih v Srbiji in Beogradu naknadno 7 milijard, v Makedoniji pa 1,4 milijarde din.

Izkoriščanje amortizacije se bo toliko spremenilo, da bodo gospodarske organizacije del amortizacijskega sklada lahko uporabljale neomejeno ali za menjavo ali za investicijsko vzdrževanje. V polni meri bodo amortizacijske sklade lahko izkoriščale tovarne sladkornja in olja, mlinci, podjetja za pridobivanje konopljenih in lanenih vlaken ter filmska industrija. V splošnem investicijskem skladu se sredstva za investicije v industriji povečajo za 3 milijarde (za tovarno celuloze in za daljnovode).

V kmetijstvu

Znatno je bil povečan sklad za pospeševanje kmetijstva. Osnovni davki in dopolnilni davki, iz katerih se črpa sredstva za ta sklad, se povečata na 10 oziroma na 5 %. Tako se bo sklad povečal za poldrugo milijardo. S temi sredstvi, kakor tudi s proračunskimi sredstvi republik in ljudskih odborov bo treba pospešiti proizvodnjo boljše senene za žito, povrtnine itd., dati podporo za pridelovanje stročnih semen, skrbeti za melioracijska dela zoper poplave in hudournike, organizirati mrežo zaščitnih postaj v borbi proti rastlinskim boleznim, dati premije za boljše priplodno živino, organizirati selekcijo živine in še drugače pospeševati živinorejo, ribištvo, č-

PLAČE IN RAZDELITEV DOHODKOV GOSPODARSKIH PODJETIJ

Ker neobdajljivi del dohodkov gospodarskih organizacij ni prava osnova za obračun dobička in vsota tega ter amortizacije ne za določanje progresivnega obdavčenja, na drugi strani pa ni bilo mogoče najti ustrezne metode za določanje progresivnega obdavčenja, se bo ohranil proporcionalni sistem obdavčenja, tako da se bodo dobički gospodarskih podjetij ne glede na višino obdavčili za 50 %.

Važnejše spremembe pa so bile izvršene v obračunavanju obdavčljivega dobička. Namesto da bi se račun dobička oprl na obračunske plače, se bo izračunal tako, da se bodo plače po tarifnem pravilniku odbile od dohodkov in upoštevala izpolnitev norm oziroma realizirani delovni učinek. Tako se bodo plače delavcev in nameščencev večale po doseženem delovnem učinku, kolikor bodo gospodarske organizacije dosegle zadosten dohodek za izplačilo plač. Razen plač po tarifnem pravilniku bodo upravičeni tudi do plač iz dobička. Tarifne pravilnike bodo določali organi podjetij in potrjevali jih bodo ljudski odbori ob sodelovanju sindikatov in zbornic. O razdelitvi skupnih dohodkov podjetij in o plačah bo Izvršni svet izdal še posebne uredbe. Norme bodo podjetja samostojno določala in jih tudi spreminjala, mogoča pa bo intervencija OLO, republike in zveze, kolikor tarife postavke in norme ne bodo stimulirale delovne storilnosti. V dobiček se bo računala razlika med dohodki in na zgoraj omenjeni način formiranim plačnim fondom. Od tega dobička bo šla polovica za davke, drugo polovico pa bo porazdelil ljudski odbor.

Sindikalna organizacija Kopra priključena ZSJ

Beograd, 11. dec. (Tanjug). Predstavniki okrajnih sindikalnih svetov v Kopru in Bujah so danes predložili devetnajstemu plenumu Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije prošnjo, naj bi bile sindikalne organizacije obeh okrajev priključene Zvezi sindikatov Jugoslavije. Plenum je soglasno sklenil vključiti okrajne sindikalne organizacije Kopra in Buj v Zvezo sindikatov Jugoslavije. Sklenil je tudi, da bodo za člana plenuma Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije kooptirani po en predstavnik sindikalnih organizacij okrajev Koper in Buje, ki so jih imenovali s strani teh okrajev.

Proračunska odbora Zvezne ljudske skupščine se sestane 13. decembra

Beograd, 11. dec. (Tanjug). V ponedeljek, 13. decembra, se bosta sestala oboje odborov za proračun Zvezne ljudske skupščine. Obrazložila bosta osnutek zveznega proračuna za leto 1955.

belarstvo itd. Vse kmetijske organizacije (in ne le kmetijska poselstva, zadruga in semenarska podjetja), se osvobodijo davka na osnovna sredstva in bodo izkoriščale vso amortizacijo. Prav tako se osvobodijo davka na dobiček vse kmetijske organizacije razen za njih trgovinske posle. Višina davkov iz kmetijstva se tako po planu zmanjša za okrog 2 milijardi din v primerjavi s prvotnim načrtom plana.

V prometu

Tudi v vseh prometnih panogah bo omogočeno izkoriščanje celotne amortizacije. Zaradi spremenjenega načina v medsebojnem obračunavanju prevozov, ki jih opravljajo železniška prevoznica podjetja na osnovi individualnih prevoznih cen vsakega izmed njih, bo odpadla potreba, da se krijejo izgube pasivnih podjetij. Investicijski fond železnice se v primeru s prvotnim načrtom poveča za okrog 1,5 milijarde, razen tega pa bo šla gradnja proge Sarajevo—Ploče na račun Zveze. Davka na promet bodo oproščena tudi lokalna pomorska plovna podjetja, pristaniška podjetja in skladišča ter »Brodospas«.

Ljudskim odborom bo omogočeno v večji meri vplivati na razvoj gostinstva, turizma in obrti. Podjetja v teh panogah bodo oproščena zveznega davka na dobiček, ljudski odbori bodo lahko tudi določali obrestno mero na osnovna sredstva in amortizacijo gostinskih in obrtnih podjetij. Za poslednja bo omogočeno tudi pavšalno poravnane njih družbenih obveznosti.

Kar zadeva razdelitev zveznih sredstev na proračunska in na sklade, bo Zvezni izvršni svet skupščini še naknadno dostavil ustrezn predlog.

Kako bo izvedeno socialno zavarovanje pripadnikov samostojnih poklicev

Zvezni izvršni svet bo v kratkem izdal uredbu o socialnem zavarovanju umetnikov. Z njo bodo urejene pravice do socialnega zavarovanja tistih umetnikov, ki niso v rednem delovnem razmerju. V pristojnih organih skupščine in Zveznega izvršnega sveta poudarjajo, da je nastalo, ko so pripravljali to uredbu, vprašanje, koga je treba smatrati za umetnika. Organizacije književnikov, likovnih umetnikov in filmskih delavcev so menile, da bi moralo biti članstvo merilo za pravico do socialnega zavarovanja. Prosvetni organi pa so menili, da bi pomenilo to kršitev demokratičnosti in da bi Zdrženja umetnikov dobila tako nekakšen značaj prisiljenosti.

Zato osnutek uredbe predvideva, da določajo pravico do zavarovanja republiške komisije za socialno zavarovanje umetnikov, ki bi jih imenovali sveti za prosveto in kulturo ljudskih republik. V njih bi bili predstavniki teh svetov, republiškega zavoda za zavarovanje in združenje tiste panoge umetnosti, ki ji umetnik pripada.

Osnutek uredbe predvideva za umetnike iste pravice na področju socialnega zavarovanja, kakor jih imajo delavci in uslužbenci. Prispevek za socialno zavarovanje umetnikov se plačuje iz sredstev, ki se stekajo od davka na avtorske pravice. Za filmske delavce bodo prispevek plačevala filmska podjetja ali organizacije, ki imajo zaposlene filmske delavce.

V pristojnih krogih poudarjajo, da je ta uredba ena izmed drugih, ki jih bodo proučili prihodnje leto, da se bo socialno zavarovanje razširilo tudi na pripadnike samostojnih poklicev. Doselej je zajelo književnike, advokate, filmske delavce v stalni službi in duhovnike. Najštevilnejša kategorija, ki še ni vključena v socialno zavarovanje, so torej *privatni obrtniki*.

Odbor za socialno politiko Zveznega izvršnega sveta je predlagal obrtnim zbornicam, naj proučijo vprašanje zdravstvenega zavarovanja obrtnikov. Zbornice so načelnje vprašanje socialnega zavarovanja v celoti, zlasti pokojninskega. V odboru pa so menili, da bi bilo treba za zdaj zadržati z zdravstvenim zavarovanjem, pozneje pa bi proučili še ostala vprašanja, zlasti tista, ki se nanašajo na sklade in prispev-

POSVET TEKSTILCEV v Tržiču

Tržič, 11. decembra

Danes so se zbrali v Tržiču člani plenuma Republiškega odbora sindikatov tekstilnih delavcev republiškega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije. Zvezo sindikatov je zastopal Tone Sturm, navzoči pa so bili tudi predstavniki in člani združenja tekstilcev. Pred začetkom današnjega plenuma so se pogovorili o problemih, ki se pojavljajo v tekstilni industriji, zlasti glede na družbeni plan za leto 1955 ter na spremembe v tarifni politiki. Predilnice naj bi dvignile proizvodnjo za 22 %, tkalnice pa za 9 %.

Jasno je, da so se sindikalni funkcionarji pri današnji razpravi najdlje zadržali pri proučevanju vprašanja, kako doseči to visoko proizvodnjo. S surovinami, kot je videti, ne bo izrednih težav. Seveda pa bodo morala tudi podjetja sama poskrbeti, da si nabavijo vsaj del surovin. Ozko grlo v naši tekstilni industriji pa so predilnice. Čeprav smo v zadnjih letih v državi zgradili nekaj novih predilnic, so hkrati marsikje gradili tudi tkalnice, tako da nesorazmerje med zmogljivostjo predilnic in tkalnic še ni poravnano. Prav zaradi tega bo treba še naprej obdržati oziroma razširiti delovni čas v nočne izmene, kar pa seveda, zlasti za delavke, ni ugodno. V zvezi z višjo proizvodnostjo pa je tudi vprašanje novega nagajevanja. Za zdaj obstoje trije predlogi za spremembo v tarifni politiki. Vsi trije predlogi temeljijo na osnovi nagajevanja po učinku dela. To spremembo pozdravljajo tudi Republiški odbor sindikata tekstilcev, čeprav terja takšno nagajevanje uveljaviti normirana v vse tekstilne tovarne. To je precej težavna stvar, je pa edini način, da dosežemo, da bo sleherni posameznik in ves kolektiv zainteresiran na višji proizvodnji.

Razen tega so danes razpravljali tudi o tem, da je treba na vsak način doseči boljše stimulacije strokovnega in tehničnega kadra v tekstilnih podjetjih. Ti kadri so bili doslej razmeroma slabo plačani, zaradi česar tudi niso najbolje delali. Uspehi posameznih skupin delavcev v kole-

tivih bi bili mnogo večji, če bi se moštri bolj zavzemali za proizvodnost.

Sindikalni funkcionarji se zavajajo, da pri vseh teh spremembah, ki bodo zajemale delni dvig življenjske ravni, odpade velika vloga na to, kako bodo znale sindikalne organizacije pomagati pri tem, da kolektivni povečajo proizvodnjo ter uvedejo stimulativno nagajevanje v tekstilnih tovarnah.

Bilanca investicijskih sredstev v 11 mesecih

Beograd, 11. dec. (Tanjug)

Po časanih podatkih Narodne banke FLRJ je znašal v letošnjem novembru dotok sredstev v investicijske sklade 16.398.000.000 dinarjev, v 11 mesecih pa 162.198.000.000 dinarjev. V to vsoto so vračunala tudi proračunska sredstva za kreditiranje in finansiranje investicij.

Dotok sredstev v splošni investicijski sklad je znašal novembra nekaj nad 6,5 milijarde dinarjev, tako da je vrednost skupnih sredstev v enajstih mesecih 88.256 milijonov dinarjev. V ta znesek so vračunane obresti na osnovna sredstva, čiste bančne obresti, posojila federaciji ter zvezna proračunska sredstva v vrednosti 26.800 milijonov dinarjev. Novembra je znašal dotok v republiške investicijske sklade približno 3,5 milijarde dinarjev oziroma v enajstih mesecih 22.871 milijonov dinarjev, v krajevne investicijske sklade pa približno 6 milijard, oziroma v enajstih mesecih 51 milijard 671 milijonov dinarjev.

Novembra so porabili 20 milijard 406 milijonov dinarjev, v enajstih mesecih letošnjega leta pa je bilo investiranih 195 milijard 95 milijonov dinarjev. Razlika med dotokom in porabo v znesku 49 milijard 677 milijonov dinarjev je splošnem investicijskem skladu je krita z dolgoročnimi bančnimi sredstvi pri Narodni banki FLRJ v obliki depozita.

za kontrolo in zaščito takšnih delavcev. To vprašanje bi lahko uredili tako, da davčni organi v prihodnje ne bi pobirali od takšnih podjetnikov davka za določeno število delavcev, kakor zdaj, marveč bi moral biti vsak delavec prijavljen in vključen v socialno zavarovanje, delodajalec pa bi plačeval zanj prispevek za socialno zavarovanje.

V zvezi s pripravljanjem novih uredb o razširitvi socialnega zavarovanja na pripadnike samostojnih poklicev v krogih socialnih delavcev poudarjajo, da je glavna značilnost socialnega zavarovanja v Jugoslaviji prav v tem, da zajema čedalje več zaščitnih ljudi. Ko bodo socialno zavarovali tudi pripadniki samostojnih poklicev, kmetje in mladi, kar se že pripravlja, bo ostala samo še kratka pot do splošnega socialnega zavarovanja vseh državljanov, zlasti zdravstvenega, ki čedalje bolj dobiva značilnosti sistema zaščite vseh državljanov FLRJ.

IV. REDNA LETNA SKUPŠČINA ZSJ LJUBLJANSKE UNIVERZE

Za uspešno rast novega študenta

Ljubljana, 11. decembra

Današnje dopoldne se je nadelovala četrta redna letna skupščina ZSJ ljubljanske univerze, akademij in visokih šol v prostorih kina »Sočes«.

Po živahni diskusiji so na današnji konferenci člani komisije za izdelavo sklepov predlagali osnutek prihodnjega dela. Predlagali so, naj se družbeno upravljanje na podlagi splošnega zakona o družbenem upravljanju na univerzi razširi na višje šole in umetniške akademije, ki jih družbeno upravljanje še ni zajelo. V ta namen naj bi pri Izvršnem svetu LRS osnovali komisijo, ki bi ugotovila specifičnost tega upravljanja na višjih šolah in akademijah.

Naglasili so potrebo po debatnih in strokovno političnih klubih. Še posebej pa naj bi pozivili individualno politično delo.

Delegati so se strinjali s predlogom komisije, da je na Univerzi, posebno pa še na humanističnih fakultetah in visokih šolah, treba poostri budnost proti pojavom klerikalizma in idejne dezorienta-

cije ter v zvezi s tem razvijati take oblike idejno-političnega dela, ki bodo ustrezale družbeni vlogi socialističnega intelektualca. Ker Zvezni študentov posebej v zadnjih letih pošilja mnogo svojih članov v tih pošilja mnogo svojih članov v tujino, bi bilo prav, da bi posvetili več pozornosti moralno političnemu nivoju študentov, ki odhajajo tjakaj na prakso. Skupščina Zveze študentov je tudi ugotovila, da mlajših tovarštev, ki prihajajo iz srednjih strokovnih šol, študentska organizacija ne vključuje takoj v politično delo. Sklenili so, da bodo vključevanje srednješolcev v politično delo odsele v redu nadaljevali.

Konferenca je bila mnenja, da se je v zadnjem letu družabno življenje študentov precej razmahnilo, vendar še ne v zadovoljivi meri. Vzrok je treba iskati v pomanjkljavi prostorov. Zaostrilo se je vprašanje strokovnega dviga študentstva in vzgoje znanstvenega naraščanja iz študentskih vrst. Na skupščini so prebrali tudi poročilo o delu komisije za družbeno upravljanje, in poiločilo z II. plenarnega sestanka centr. odbora ZSJ v Sarajevu.

ZDRUŽENI NARODI NA PRELOMNICI

Univerzalnost OZN

New York, decembra

Naj zveni še tako nesmiselno, vendar je res, da je doseglo deveto zasedanje OZN enega svojih priznanih uspehov s tem, da od prvih dni decembra ni hotelo neposredno obravnavati nekega vprašanja. Dozdevna nedejavnost skupščine v zvezi z vprašanjem sprejemanja novih članov, ki so ga vrnila Varnostnemu svetu, je pomenila pravzaprav prispevek k ohranitvi pomirljivega vzdušja, značilnega za vse jezensko zasedanje ZN.

V bistvu tu sploh ni šlo za to, da skupščina ni hotela prevzeti odgovornosti ali pobude za ureditev tega zvezi let perečega vprašanja ZN. Navadno, resolucija Indije, ki so jo podprli tudi Argentina, El Salvador in Kuba in ki jo je skupščina 23. novembra soglasno sprejela, je izrazila univerzalno splošno razpoloženje za dostopnost OZN, katere članstvo ni bilo vsem miroljubnim državam, ki sprejemajo obveznosti Ustanovne listine ZN. Resolucija je ugotovila, da bi lahko različne nazore mednarodne skupščine v duhu Ustanovne listine v zvezi s tem, da je pobuda Varnostnemu svetu, naj »prouči zaščitenost svetne skupščine, ki predvideva sestanke njene države, ki zastopajo veljavne deleže njene države in ministri. Resolucija je tudi predvidela podjelo dela odbora za posredovanje v vprašanju ter zahtevala od Varnostnega sveta in tega odbora, naj pripravi poročilo o uspehih svojega prizadevanja najpozneje na desetem zasedanju OZN.

Edine konstruktivno mišljene kritike tega sklepa, kolikor jih je bilo, so bile v pripombi, da se je skupščina pravzaprav »izognila« izjavi o prošnji za članstvo, ki so zaprosile za sprejem poročila organizacije. Se samo priporočilo Varnostnemu svetu, naj skuša priti izhod iz zagate, bilo izraz priklada skupščine, naj bi to vprašanje uredila. Razen tega formalnega argumenta tudi več drugih konkretnih praktičnih in političnih razlogov upravičuje sklep, da je bila akcija tega zasedanja pozitivna in da jo lahko smatramo za enega izmed uspehov devete Generalne skupščine.

»Nepotizem« ali univerzalnost

Bistvo problema v zvezi s sprejemom novih članov v OZN je v tem, da zahtevajo nekateri včlanjenec določiti, naj bi sprejeli prošnje ene skupščine, druge pa podpirajo drugo skupščino nečlanice, ki bi hotela biti sprejeta v organizacijo. Dosele je bilo devetdeset in 30 prošnji in od teh so bile naravnost posredovane, tako da se je naravnost število ustanoviteljcev OZN povečalo na 51 na 60. Naknadno so bile sprejete v OZN: Afganistan, Islandija, Švedska, Slovačija, Pakistan, Jemen, Burma, Izrael in Indonezija.

DANES PO SVETU

Obsodba diskriminacije

Posebni politični odbor Generalne skupščine OZN je z velikansko večino glasov sprejel resolucijo, v kateri obsodi politiko rase diskriminacije v zvezi s politični unijski. Med drugim je resolucija, ki je bila sklenjena v skupščini, da Azije in Afrike tudi naša država.

Nekateri delegacije pa so menile, da Generalna skupščina ni pristojna za to vprašanje, marveč da je to naloga zadeva Južnoafriške unije. To stališče je naletelo na kritiko po svetu, zlasti v Afriki in Aziji javno izraženo. Nekdo je že po pravici rekel, da se je Južnoafriška unija sprejemala v skupščino rase mržnje. Osem milijonov Afričanov, milijon Indijcev in nekaj milijonov Indijcev v Afriki nimajo niti najmanjših pravic. Čeprav jih je številno, imajo samo piko petino zemlje, na kateri imajo pravico izvoliti svetniški predstavnik v parlament, ki jih lahko ministri za Evropske, ki imajo vidnevidnosti napadli.

Z zakonom je za vsakega udeleženca zbiranja državljanske nepokornosti predvidena kazen, da je po letu strogo zapora, 10 udarcev s korbom in 500 turov denarne globe. To razmere so opisane v neki številni bilena Socialistične Internacionalne takole: »Južnoafriška unija je postala potem, ko je prišel v maju iz Malaj, poljskega država, dežela rase mržnje, strahu in te. Glavni predmet življenja v deželi. Od leta 1948 je Malajanska stranka pogoltnila in vseh vseh filozofov, intelektualcev, omalovaževanje in filozofski napadi so postali glavno orodje proti nasprotnikom.«

Tržaški socialni demokrati

terjajo nemudne ukrepe, da bi se zajezila gospodarska kriza v Trstu

Rim, 11. dec. (Tanjug) Vodstvo socialno-demokratske stranke iz Trsta je poslalo vladi sporno izjavljanje ukrepov, ki naj preprečijo gospodarsko krizo v Trstu.

Predvsem zahtevajo, naj bi se posebej investirali vse skladi in, ki jih je vlada zbrala s splošnim posojilom za Trst. Razprava hudo napaka, ker ni vključila v delegacijo v italijansko-jugoslovanski komisiji za izvajanje tržaškega narodnostnega statuta predstavnikov tržaških oblasti in organizacij, ki dobro poznajo položaj v Trstu. Končno tržaško vodstvo socialdemokratske stranke protestira zaradi nedavnih posvetovanj z bivšim ministrom Martina z živim nacističnim prefektom v Trstu Cocceanijem in bivšim

Med saragatovci in nennijevci

Rim, 11. dec. (Tanjug) Vodstvo Nennijevce socialistične stranke je ponudilo Saragatovi socialdemokratski stranki sodelovanje v boju za socialne reforme. Nennijeva stranka je obetala Saragatovcem podporo v parlamentu, če bodo v okviru vlade sprožili vprašanje izvolitve vrste gospodarskih in socialnih reform. Na ponudbo socialdemokratske je odgovoril danes Saragat v častniku »Giustizia«. Poudaril je, da socialni demokrati Nennijevci ponudbe ne morejo sprejeti, ker jim njih program nalaga, razen boja za socialne interese tudi zvestost sedanemu parlamentarnodemokratskemu sistemu in »boj proti levemu totalitarizmu«.

di, da so v tej večini zastopani glasovi vseh petih stalnih članov. To pravilo soglasja je v praksi dobilo ime pravica veta, ker vsak negativen glas enega izmed stalnih članov avtomatično prepreči akcijo tega foruma. Tako bi lahko veto enega ali drugega stalnega člana Varnostnega sveta preprečil izpolnitev slehernega sklepa, sprejetega s katerikoli večino v drugih forumih OZN. Znano pa je, da se najmanj dve izmed velesil, SZ in ZDA, doslej nista mogli sporazumeti v tem oziru ne v Varnostnem svetu, ne izven njega.

Na drugi strani se je mnogo večletnih težav izreklo proti preudiciranju mednarodnega statusa Vietnam in Koreje, ki nista ugotovljena. Te članice so podprle sprejem ostalih kandidatov na podlagi načela univerzalnosti, ki ga zagovarjajo. Kaže pa, da je prav v vprašanju Južne in Severne Koreje ter Južne in Severne Vietnam naproti med ZDA in SZ največje, čeprav tudi sovjetski kandidati, kakor je LR Mongolija in drugi, niso bili deležni splošne podpore. Zato bi bilo treba po mnenju skupščine storiti vse, da bi po kakih novi poti ustvarili podlago za ureditev tega vprašanja. Indijska resolucija je ustvarila takšno podlago, saj je namenjena uresničenju dveh glavnih konstruktivnih ciljev:

prvi, da skrajno zaostrenih gledišč o sprejemu novih članov ne bi obravnavali na tem zasedanju brez perspektiv za stvarno ureditev in z nevarnostjo, da bi pokvarili vzdušje sporazumevanja in mirnešega tona v razpravah, in drugič, da bi prav zato, ker so se ognili zaostritvi, omogočili velesilam, da bi še enkrat poskusile prek vilih predstavnikov (morda tako, da bi poslale v Varnostni svet zunanje ministre) poravnati svoja trenja.

Soglasni sklep o indijski resoluciji je pokazal, da je letošnje zasedanje razumelo perspektive glede ureditve spornih vprašanj v novih razmerah pomirne na svetu. Zato je javnost ta sklep pozdravila kot nov uspeh devete Generalne skupščine ZN. Jasna Levi

ITALIJANSKA TRGOVINSKA DELEGACIJA NA POTI V BEOGRAD

NOVA TRGOVINSKA POGODBA S ITALIJO

bo do maksimuma omogočila blagovno menjavo med obema sosednima deželama

Rim, 11. dec. (Tanjug) Italijanska trgovinska delegacija, ki je sinoči iz Rima odpotovala v Beograd, kjer se bo pogajala za novo trgovinsko pogodbo z Jugoslavijo, se je danes ustavila v Trstu. Tu so se italijanski delegati posvetovali s strokovnjaki trgovinske zbornice. Razpravljali so o vprašanju, ki se tiče blagovne menjave med Trstom in Jugoslavijo.

Pred odhodom iz Rima je vodja italijanske delegacije Storoni prejel vrsto spomenic in predlogov, ki so mu jih poslala gospodarska podjetja in trgovinske zbornice ter v njih izrazila svoje zahteve in nasvete glede

nove pogodbe. Vsa podjetja in zbornice so predlagala razširitev blagovne izmenjave med obema državama.

35 kitajskih študentov zadržanih v ZDA

Washington, 11. dec. (Reuter). Predstavnik ameriškega zunanjega ministrstva je danes objavil, da je vlada ZDA onemogočila 35 kitajskim študentom povratek na Kitajsko, ker bi jih kitajska vlada utegnala izkoristiti v vojaške namene. Pripomnil je, da tem kitajskim študentom ne bodo omejitvi prostosti niti jim ne bodo onemogočili zaposlitve v ZDA.

V italijanskih gospodarskih krogih so prepričani o uspehu delegacije.

Vladni krogi sploh izražajo zadovoljstvo z rezultati razgovorov, ki jih je imel minister za zunanjo trgovino Martinelli v Beogradu. Sodijo, da so razgovori odprli široke perspektive gospodarskega sodelovanja in blagovne izmenjave med obema deželama. Pred odhodom trgovinske delegacije iz Rima je dr. Storoni izjavil, da bodo na beograjskih pogajanjih obravnavali različne oblike italijansko-jugoslovanskih trgovinskih odnosov, ki jih bodo skušali razviti do maksimuma in v vzdušju medsebojnega zaupanja.

Medtem je prispel minister Martinelli v Milan. Novinarjem je izjavil, da mu je njegov obisk v Beogradu omogočil ne samo, da je prišel v stik z jugoslovanskimi

gospodarskimi voditelji, temveč da so tudi postavili podlago za širše gospodarsko sodelovanje z Jugoslavijo, »ki je zelo zaželeno tako na italijanski kot na jugoslovanski strani. Prav tako, je dejal, smo postavili temelje nove trgovinske pogodbe in podrobno obravnavali možnosti za sklenitev sporazuma o tehničnem in gospodarskem sodelovanju. »Razvijajoč obojestranske politične in gospodarske odnose sta vladi Italije in Jugoslavije opravili koristno stvar ne samo v prid svojih narodov, temveč tudi v prid miru, ki je naš skupni cilj.«

— Z VSEH STRANI SVETA —

NAJVEČJA NOSILKA LETAL

Newport (Virginia), 11. dec. (AP). Ameriška mornarica je danes splošno dosegl največjo vojno ladjo, letalonosilko »Forrestal«, ki lahko prevaža atomsko bombnike.

VOJNE LADJE ZA FORMOZO

Taipeh, 11. dec. (AFP). Iz ZDA je odplula na Formozo šest lahkih torpedovk, ki bodo sestav kuomintanške vojne mornarice. Sredi decembra bo odplutela v Formozo v ZDA oddelek mornarjev, ki bo prevažal dve rusilca z nosilnostjo po 2200 ton.

15 SMRTNIH OBSEDOB ZARADI NEREDOV

Udžda, 11. dec. (AFP). Vojna sodišča v francoskem Maroku je obsodilo na smrt 15 obtožencev, med njimi 7 v odsotnosti, čia da so lani 15. avgusta organizirali nered v Udždi. Sodišče je izreklo tudi 13 obsodb na prisilno delo in 29 obsodb na 2 do 6 let ječe.

FRANCIJA OBSEDOBA VOHUNA

Metz, 11. dec. (Reuter). Francosko vojaško sodišče v Metz je obsodilo Siegfrieda Kleesicha na 5 let prisilnega dela, ker je vohunil za SZ.

INDONEZIJA POLITIKA NEODVISNOSTI

Džakarta, 11. dec. (AFP). Predsednik vlade Sastro Amidjopo je izjavil v parlamentu, da se Indonezija

ne bo pridružila varnostnemu paktu za Južnovzhodno Azijo, ker hoče ostati neodvisna.

KENIJA SPOPAD Z UPORNIKI

Nairobi, 11. dec. (Reuter). Vojaki in policijski oddelki so se davi v Tigoni, kakih 1000 milj od Nairobija, spoprijeli s skupino pripadnikov Mau Mau. Po prvih poročilih je bilo ubitih šest upornikov.

ZAHODNA NEMCIJA UKINJENO AMERIŠKO GLASILO

Berlin, 11. dec. (AFP). Visoki komisar ZDA v Nemčiji James Conant je razglasil, da bo 30. januarja prenehal izhajati časnik »Neue Zeitung«, ki so ga leta 1945 ustanovile ameriške zasedbene oblasti in je izhajal v Berlinu in Frankfurtu.

PROTI OBREKOVANJU TUJIH DRŽAVNIKOV

Bonn, 11. dec. (AFP). Vlada je napovedala stroge ukrepe proti časniki, ki objavljajo obrekovne članke in vesti o tujih državnikih. Nedavno sta se iranska in nizozemska vlada pritožili zaradi nekkih člankov v nemškem tisku. Nemški kazenski zakonik določa zaporne kazni do treh let za take žalitve.

AVSTRIJA KREDITI ZA POLJSKO

Dunaj, 11. dec. (Tanjug). Ze nekaj časa se Avstrija in Poljska pogajajo za investicijske kredite. Višina av-

žanje državnikov dveh takšnih dežel, ki se v polni meri zavzemata za aktivno sodelovanje vseh dežel, prispevek k nadaljnemu uveljavljanju ideje o miroljubnem sožitju.

V tem smislu so napisani uvodniki in komentarji o Titovem obisku, ki so jih doslej priobčili vodilni indijski časniki.

Tako je n. pr. današnji »Hindustan Standard« v uvodniku poudaril, da je moč od bližnjih razgovorov Nehru-Tito pričakovati velike sadove ne samo glede nadaljnjega poglobitve jugoslovansko-indijskih odnosov, temveč tudi na širšem mednarodnem področju.

Več indijskih javnih delavcev nam je danes razlagalo, da bi bilo napačno, če bi pri presojanju razpoloženja indijske javnosti upoštevali predvsem odstotek ne-pismenih, in sklepali, da so o perečih političnih dogodkih obveščeni samo pismeni Indijci. To bi bilo napačno, ker bi tako prezrli tudi druge načine obveščanja ljudi.

Pripomniti je treba, da se v vsaki vasi po opravljenem delu ljudje zbere in jim potem kdo bodisi bere časnike ali pripoveduje o najvažnejših dogodkih. Potemtakem je odstotek Indijcev, ki ve za Titov obisk, nepri-merno večji od odstotka pismenih ljudi. Tita pozna ogromna večina indijskega ljudstva, vest o njegovem obisku pa se čedalje bolj širi.

Sicer pa, so nam rekli, boste pri množičnih in veličastnih sprejemih v Bombay, Delhi, Kalkuti in drugod sami videli, koliko Indijci vedo o Titu.

Danes je kabinet predsednika indijske republike organiziral za jugoslovanske dopisnike ogled velike palače Rastrapati Bhavan, ki je določena za rezidenco predsednika Tita. Rastra pomeni de-želo, pati oče, bhavan hišo. To-re hiša očeta predsednika de-žele.

Med ogledom so nam sporočili, da bo te dni predsednik Prasad sprejel jugoslovanske dopisnike in se z njimi razgovarjal.

Vladni urad za informacije je organiziral potovanje jugoslovanskih novinarjev, gostov indijske vlade, po več mestih in vaseh na poti od New Delhija do Bombay. V načrtu imajo, da bi novinarje še pred Titovim prihodom seznanili z indijsko vasjo, se zlasti izvajanjem programa tako imenovane vaše skupnosti, katere naloga je pospeševati vestranski napredek vasi. Skupina jugoslovanskih novinarjev bo krenila jutri na pot in bo prispela v Bombay 14. decembra, tako da bo lahko poročala še o pripravah na sprejem v tem velikem mestu, v katerem bo predsednik Tito stopil na indijska tla.

Jože Smole

Svet Socialistične internacionale

London, 11. dec. (Tanjug) V Amsterdamu se bo 20. t. m. sestal Svet socialistične internacionale. Na zasedanju bo namestnik vodje britanskih laburistov Herbert Morrison razložil gledišče svoje stranke o nemški oborožitvi in o bruseljskem paktu. Debatu bo začel tajnik francoskih socialistov Guy Mollet. Govoril bo tudi vodja nemških socialistov Erich Ollenhauer. Sestanku Sveta socialistične internacionale bo predsedoval generalni tajnik britanske laburistične stranke Morgan Phillips.

strijskega kredita, ki bi ga Poljski uporabili za nabavo izdelkov kovinske industrije v Avstriji, naj bi znašala 600 do 900 milijonov šilingov.

NORVEŠKA SKANDINAVSKA GOSPODARSKA KONFERENCA

Oslu, 11. dec. (Tanjug). V Oslu je bil redni sestanek odbora za sodelovanje skandinavskih dežel, ki so se ga udeležili predstavniki delavskih strank in strokovnih organizacij Danske, Švedske, Norveške, Finske in Islandije. Sklenili so uvesti enotni osmerni delovni dan v vseh podjetjih v Skandinaviji. Obravnavali so tudi vprašanje upravljanja podjetij ter gospodarsko sodelovanje skandinavskih držav.

LIBIJA KRALJEV NEČAK OBSEJOEN NA SMRT

Bengaz, 11. dec. (AFP). Tukanjske sodišče je obsodilo na smrt z obsejojem nečaka libijske kraljice Mahide-dine el Sinusia, ki je pred meseci premišljeno umoril Ibrahima Čanhija, člana vlade in osebnega prijatelja libijskega kralja Idrisa. Obsodba mora potrditi še libijsko kasacijsko sodišče.

ITALIJA PARI ZA UREDITEV ODNOSOV S KITAJSKO

Rim, 11. dec. (Tanjug). Nekdanji predsednik italijanske vlade Pari je danes predlagal italijanskemu zunanjemu ministru Martinu ureditev gospodarskih in kulturnih odnosov med Italijo in Kitajsko.

Odgovori predsednika Azijske socialistične konference U Ba Šveja na vprašanja dopisnika »Borbe«

Vprašanje: Ali menite, da sta program in dejavnost Protikolonialnega biroja, sprejeta na pomladnem zasedanju ASK v Kalou, skladna s sedanjim mednarodnim položajem in kakšno

Socialisti Azije in vsega sveta naj bi posvetili veliko pozornost Afriki. Evropskega gospodstva v Aziji in Afriki mora biti konec. Ne gre samo za kritični položaj v Severni Afriki, marveč tudi v Kenji, Ugandi, Rodeziji, Belgijskem Kongu in ostalih zati-

darski pr
ment v grškem notranjepo

Telefunkenu — za neke posle v
Grčiji.

Večje število poslancev pa je izkoristilo to priložnost ter govorilo o gospodarskih in političnih vprašanjih v deželi na splošno. Spiros Markezinis, do aprila 1954 minister za koordinacijo in zelo vplivna osebnost v Grčiji, mož, ki je zasnovo gospodarski program in si prizadeval, da bi ga uresničil, ter pesvedal pri tem veliko pozornost propagandi, je doživel v debati poraz. Obsodili so ga namreč vsi, razen 24 njegovih prisojstev, da je tako ravnal z zloglasnim pismom, naslovljenim na zahodnonemškega ministra za gospodarstvo Erhardta. Obsodili so tudi njegov gospodarski program.

Markeziniš obtožb ni priznal hkrati pa ni mogel navesti mnogih argumentov v svoj zagovor. Izjavil je, da bo nadaljeval politični boj in dosegel, da bo skupščina po glasovanju o zaupnici vladi soglasno sklenila ustanoviti poseben odbor, ki bo proučil zadevo. Medtem sta se še dva poslanca iz gibanja Grškega zbiranja pridružila njegovi skupini neodvisnih, baje pa se ji bo v kratkem pridružilo še več poslancev. Ta skupina šteje zdaj 21 članov. Kriza je povzročila nekatere spremembe v vladi. Dva ministra so zamenjali in obetajo še druge spremembe. Baje so bodo nanašale v glavnem na gospodarske resore, ker prevladuje mnenje, da dosedanja gospodarska politika, ki je bila pod močnim Markeziniševim vplivom, ni rodila zaželenih sadov.

Z zaključkom krize in zaupni-
co v parlamentu je vlada utrdila
svoj za tako dovolj trdni položaj.
Vendar pa se bo morala zateči
k nekaterim ukrepom v notranji
politiki, predvsem v gospodarski,
da bi tako preprečila morebitne
okrepitve opozicije, hkrati pa
dosegla uspehe, s katerimi bo
lahko stopila pred volivce na
prihodnjih volitvah. Opozicija v
grškem parlamentu se je okre-
pila samo številčno, ne bi pa
mogla reči, da se je utrdila tudi

Odgovor: Biro je sprejel resolucijo, v kateri je pojasnjeno osnovno stališče ASK nasproti OZN. Upam, da bo komisija ASK za Ustanovno listino OZN lahko

rogram

njena enotnost. Markezimis se je znešel s svojo skupino v opoziciji, nima pa nobenih stikov z ostalimi opozicionalnimi strankami, in težko je reči, da bi mogel upostaviti z njimi sodelovanje. Ostale opozicionalne stranke niso z ničemer izpričale, da bi kakorkoli privolile v sodelovanje z Markezimsovo skupino, saj o njenih načrtih in namenih ničesar ne vedo.

V opozicionalnih strankah je po občinskih volitvah, ki so bile 21. novembra, čutili živahno pregrupiranje sil in priprave na prhodne volitve. Središče te dejavnosti je največja opozicijska stranka — liberalna, ki ima 56 poslancev. Predsednik stranke in vodja parlamentarne skupine je Oandreu, toda pobudnik in organizator akcije za združitve opozicije je njen častni predsednik Sofokles Venizelos. Le-ta bi rad zbral stranke in skupine centra, pri čemer računa, na Zvezo centra (EPEK) kot na glavnega zaveznika. Venizelos ureditve svoje zamisli in pri tem brez slehernega pridržka odklanja sodelovanje z združenjo demokratsko levice (ED A).

Vse kaže, da je pot do končne uresničitve zamisli o upostavitvi nove opoziciionalne grupacije še dokaj dolga. Razgovori s posameznimi voditelji političnih skupin so se šele začeli in težko je reči, kako bodo potekali in kakšni bodo njihovi sadovi. Očitno pa je, da bi opozicija rada izkoristila izid nedavnih občinskih volitev, na katerih so opoziciionalni kandidati dosegli uspeh ter zmagali v večjih mestih in mnogih občinah. Te volitve so spravile na površje tudi novo osebnost — novega predsednika atenske občine, bivšega generala Kacotasa. Volilna zmaga mu je prinesla znatno priljubljenost in mu odprla pot v politiko. Mnogi menijo, da general Kacotas lahko upa, da bo stopil na čelo EPEK, ki je imel takrat, ko je bil na krmilu general Mastiras, v političnem življenju Grčije važno vlogo.

Mirko Arsentijević

Kosta Timotijević

Od posebnega dopisnika »Borbe«

New Delhi, decembra

Na dnevnem redu zimskega zasedanja konjski onustnik, ki obetajo znane spoznake o zakonski zvezi in ločitvi, vaju izpado proti pripadnikom nižje ravni, ki s govori o odškodnini za neplačane izdatke, o tih onustnikih, ki žili nervoznost mnogih ljudi. Indijski žili, je zaskrbljen pričo pojavov v gospodarstvu stališča nasproti tistemu, ki niški dela gospodarstva, čeprav tudi kapitalu zagotavlja življenje in do gospodarstva.

»Naša pot je jasno določena,« je rekel nedavno Nehru. »Mi težimo za socialistično družbo in, čeprav je privatni iniciativi zadržana vloga v indijskem gospodarstvu, je privatna lastnina v industriji stvar minulosti in nima moralnih temeljev v moderni družbi.« Malo prej, na letni konferenci Kongresa, je govoril »o potrebi, da se okrepi družbeni sektor« in da mora indijsko gospodarstvo upoštevati družbeno kontrolo v proizvodnji.

To so bile pomembne izjave in vzbudile so pozornost. Sledilo je več ustreznih komentarjev, ki so skupaj z izveščki iz statističnih pregledov prepričevali javnost, da nacionalizirani sektor (konkretno letalski promet) ni bil ne finančno ne organizacijsko tako uspešen kakor pod privatno upravo, in »da so imele javne službe zelo velike izgube in škodo«. Neki veleindustrijalec je na letni skupščini Industrijske zbornice izjavil, »da vnašajo čedalje pogostejši govori o socializmu zmedo v industrijo, jemljejo po-gum privatnemu kapitalu in za-virajo gospodarski razvoj de-žele«. Na splošno rečeno pa to vprašanje ni bilo videti resno.

Te dni pa je javnost zvedela za namen vlade, da bo odklonila predlog industrijskega koncerna Birla o zgraditvi dveh jeklarn na podlagi »mešanega finansiranja«. Stroški za zgraditve jeklarn bi znašali po predlogu Birla 1.100.000.000 ruplj in razdelili bi jih takole: 65% kapitala iz tujine (Amerika ali Velika Britanija), 20% bi ga priskrbel koncern Birla, 15% pa bi prispevala država, katere dolžnost bi bila tudi jamčiti za te investicije. Po sedanjih informacijah »vlada ni zainteresirana do takšnega podjetja«. Minister za industrijo in trgovino Krišnamachari, ki se je tudi sam zavzel za uresničitev tega predloga, hoče odstopiti v znak protesta proti »novi gospodarski politiki vlade«.

Sklep vlade (čeprav ga še niso uradno sporočili in čeprav menda ni dokončen), ki ga spravlja v zvezo s prejšnjimi izjavami ministrskega predsednika Nehruja, je sprožil tisto, kar imenujejo tukajšnji opazovalci »nekoliko nervozno«¹ vzdušje. Dogodki so

Praznik na

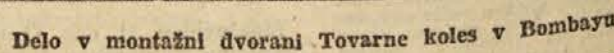
Med Čankajskovo vlado in vlado ZDA je bil odan podpisani pakt o medsebojni varnosti. S tem so vprašanja Formoze še bolj zapletena, položaj na Pacifiku pa je postal še bolj delikaten. V kontinentalni Kitajski je sprožil ta pakt srdito eksplozijo negotovanja proti ZDA, in zdaj je že več dni glavni predmet v vsem kitajskem tisku.

Staljšje Pekinga nasproti temu paktu, ki ga je podpisala tudi KRC, izrazila je z besedami: "Kot se kaže, imata obe strani svoje posebne interese." Hkrati pa je z več strast silisti glasov o nekakšnih načrtih, po katerih naj bi Formozo nevtralizirali in postavili pod mednarodno priznanost. Tako bi bili de facto pripojeni dve Kitajski, vprašanje kitajskega članstva v OZN pa bi bilo nekako urešeno. Toda takšni načrti niso videli realni. Vlada LR Kitajske, priporočila odločnega steber kombinacije, ni ne bi pripoznala njene pravice do Formoze.

aktu bi lahko formulirali približno tako: Zbada bodo z novo pogodbo pravzaprav okupirale Kitajsko. Naj bodo to ameriške vojske, Formozo pa treba zaščititi. Bojzneni nekaterih azijskih vlad, ki sleer pripoznavajo Kitajski pravico do Formoze, da bi takšen ukrep povzročil novo vojno, smatrajo v Pekingu za »nenaselno in neupravičeno« in to torej ne bo vplivalo na odločitve Kitajske. Iz virov, ki padajo podpisnikom na oči, pa je jasno, da se menjuje, da se je s tem ukrepom začelo obdobje relativnega mira na Južnem morju. Po mnenju teh krogov bi morala Kitajska sprejeti status quo. S posvetovanjem o sleherni akciji Kuomintang na nasproti celinski Kitajski bo imel haje Čangkaikaj rezane roke in se ne bo mogel nametno uprizarjati povzročalci prot LR Kitajski kakor doslej.

AZVOJNI POJAVI KEM GOSPODARSTVU

V New Delhiju pravijo, da je Nehrujev načrt izključeno, da je Nehrujev načrt o umiku iz vlade in Kongresa, njegovo čedalje pogostejše ponavljanje, da gre Indija v odstopom zem, kriza v zvezi z odstopom ministra za finance Dešmuka, odstop ministra za industrijo in trgovino Krišnamaćarija, zahteva, naj bi z revizijo čl. 31 ustave dokončno določitev o odškodnini za nacionalizirano industrijo prepuščili skupščini, ne pa sodiščem kakor doslej, ter stališče indijske vlade nasproti predlogu Birle, da je vse to v organski zvezi in da

»mešanega« gospodarstva privatnega in državnega kapitala. Kmalu pa bodo začeli pripravljati drugi petletni plan, v katerem bodo baje prednost prenesli s kmetijstva na srednjo in težko industrijo. Državni sektor, še zmeraj šibak v primerjavi s privatnim, stoji pred izbiro: pre-

od konference dežel načrta Colombo v Djakarti

(Od posebnega dopisnika Borbe)

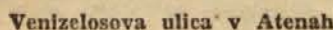
New Delhi, 11. dec. Indijski tisk pripisuje zelo velik pomen bližnjemu sestanku predsednikov vlade Indije, Burme, Indonezije, Ceylona in Pakistana v Džarkatu, na katerem bodo razpravljali predvsem o bolj aktivnem regionalnem gospodarskem sodelovanju

kov in v člankih v tisku je zlasti poudarjeno, da je nujno potrebo, da razvijejo dežele Južnozhodne Azije tesnejše medsebojno gospodarsko sodelovanje in da druga drugi tudi gospodarsko in tehnično pomagajo, da bi se gospodarsko hitreje razvile te učinkoviteje uveljavile politike na bloke.

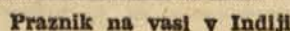
namim, gospodarskem sodelovanju ter sklicanju in sestavi konference azijsko-afriških dežel. V izjavah indijskih predstavn

vasi v Indiji

Kairo, 11. dec. (AFP). Svet
arabske lige je imel danes do-
poldne sestanek, na katerem je
proučeval priporočila političnega
odborna in drugih odborov. Po-
poldne so se sestali zunanji mi-
nistri Egipta, Sirije, Iraka, Liba-
nona in Jordana ter vodja sand-
ske delegacije. Obravnavali so
mednarodni varnostni pakt in
vskladitev zunanje politike arab-
skih dežel.

Bohinjsko jezero stoji pokojno...

NISO SE BALI GORJA ne begunjskega kola

(Ob začetku praznovanja v Bohinjskem kotu)

Letos bo Bohinj že drugič praznoval svoj lokalni praznik kot spomin na hude in odločilne dni, ki so pred trinajstimi leti v Bohinjskih planinah upor in jasnemu povedanju, da se Bohinj ne bo pokoril okupatorjem. S ponosom se danes ozirajo nazaj, njihove preteklosti jih zares ni treba biti sram.

Organizacija vstaje je bila plod revolucionarne zavesti nekaterih Bohinjcev, ki so kot komunisti takoj po letu 1920 začeli borbo za ljudske pravice. Na občinskih volitvah leta 1920 je komunistična stranka dobila kar 7 odbojnikov in pravico do županskega mesta, kar so seveda preplele višje oblasti. V Bohinju so prihajali razni voditelji iz Ljubljane in se sestajali z zaupniki člani. Leta 1933 je organizacija štela že 85 članov, 1940. leta je bil aretiran in odpeljan v zapore članec v Srbiji Tomaž Godec, od koder se je vrnil 1941 in odšel z nekaterimi drugimi komunisti v ilegalo. Takoj po okupaciji sta Godec in Azman pričela širiti akcijo OF. Imela sta ilegalne sestanke po vaseh. Ob neki priložnosti je bil Azman izdan. Pri prehajanju skozi sovražni obroč je padel. To je bila prva žrtev Bohinja. Akcijo je nadaljeval Godec, pomagat pa mu je prišel tudi Stane Zagar mlajši. Pripravljal se je vstaja. Organiziranih je bilo več vojaških sestankov. Dne 9. decembra so se v Zgornjih Gorjah zbrali gorenjski aktivisti na posvet, kjer so izbrali štab vstaje: Bokal, Potočnik Franc z Jesenic, Rozman Franc iz Rečice, Mohorič Marija iz Gorj in Tomaž Godec iz Bohinja. Naslednjega dne so v Slančini nad Boh. Belo sprejeli načrt upora, ki naj bi se začel v Bohinju. Na Gorjušah se je formalno zato bataljon s 300 domačin in Gorjanci.

Tomaž Godec je za začetek vstaje pripravil v Bohinju vse potrebno. V noči 13. decembra je bil v Boh. Bistrici posvet 15 aktivistov, ki se je nadaljeval dopoldne v prisotnosti Staneta Zagarja. Sprejet je bil sklep, da se vstaja prične 14. decembra ob drugi uri zjutraj. Proti večeru so nekateri malodušneži raznesli vest, da upora ne bo, ker da je preuranjen. Tomaž Godec, Zagar

in Gašperin Milan so odšli, brž ko so zvedeli za to, v Nomenj, kjer so kljub vsemu organizirali upor. Nemci so za akcijo zvedeli in na partizane navalili z ogromnimi silami. Bataljon je imel 80 pušk in en mitraljez in je uspel voditi borbo le eno uro. Nemci so požgali v Nomenju 5 hiš in vrgli v ogenj brata Beznik iz Koprivnika. Kljub ostrim represalijam uporniški duh ni bil strl. Tomaž Godec, Vojvoda Franc, Sodja Lovrenc in Franc, in mnogi drugi so nadaljevali delo. Dne 13. marca je bil Tomaž Godec zaradi izdaje ujet, njegov prijatelj Židanc Gustelj pa ubit. Strli ga niso mučenja, od njega niso Nemci zvedeli ničesar. Njegove besede: »Moje delo je sicer dokončano, bom pa trdno molčal. Naš slovenski narod pa bo ostal in mora ostati,« so dokaz njegove predanosti in verovanja v zmago. Aprila 1942 je bil v Mauthausenu ustreljen. Bohinjci ga niso pozabili, zanje je Tomaž simbol svobode in napredka, o katerem je vedno govoril in se zanj boril.

Partizanski Bohinj pa bo kljub temu prvemu neuspehu ni uklonil. K temu ga niso prisilile niti

nove in nove izselitve, streljanja itd. Narodnoosvobodilni pokret se je širil vse bolj in bolj. Maja 1943 je bil na Jelovici že močan bataljon. Od 15. maja 1944 je bila že vsa gornja bohinjska dolina osvobodjena, kjer je operiral novi jeseški-bohinjski odred. Ljudje so svoje borce podpirali s hrano in materialom.

Ni pa ostalo samo pri akcijah in borbi. Po nekaterih vaseh so bili že zelo močni odbori OF leta 1941. Čez dve leti pa so bili že po vseh krajih in so opravljali mnoge oblastvene funkcije. 14. decembra je vliel ljudem zavest in upanje v zmago. 14. decembra pomeni začetek uredniškega dela v Bohinjskem kotu.

14. december je zato upravičeno praznik Bohinja. S praznovanjem bodo začeli v nedeljo. Partizanske patrulje bodo obiskale razne partizanske družine in razdelile otrokom padlih staršev darila. V Stari Fužini bo centralna proslava za ves Bohinj. V Boh. Bistrici bo odprta s predavanjem nova knjižnica in čitalnica, prirejen bo večer narodnih pesmi in plesov, TVD Partizan pa bo organiziral razna zimsko-sportna tekmovanja.

Janko Rozman

»Belokranjski teden« je močno razgibal prebivalstvo med Kolpo in Gorjanci. Belokranjski kmetje so dobili na raznih predavanjih dragocena napotila za razvoj kmetijstva, zlasti pa za živinorejo. Na sliki: kmet in kmetica ženeta živino na sejemo. (Daljšo reportažo o Belokranjski v teh dneh bomo objavili jutri)

ZAPISEK S SODIŠČA

»Rehabilitacija izgubljene časti«

Motil bi se, kdor bi menil, da obravnavajo naša sodišča le hudo delstvo, gospodarski kriminal, tatvine itd. Nasprotno, če greš na pr. na sodišče v Ljubljani, boš že v pritliki takoj opazil veliko živahnost. Pred posameznimi sobami, v katerih so dan za dnem obravnave, postajajo skupinice ljudi, ki nestrpno čakajo in se pogovarjajo o zadevah, o katerih razpravljajo v razpravi, o katerih dvorani. Posamezniki komaj čakajo, da jih bo sodnik poklical in jih zaslišal. Glede kakšne zadeve? Po navadi zaradi obkroževanja razdaljenosti časti in podobno, v zadnjem času pa zaradi tako imenovane rehabilitacije časti. To sicer ni pravi pojem, toda zdi se mi, da ustreza diletantu, ki se ne poglablja v zakonodajo. Ne bo odveč, če se v tem zapisniku nekoliko pomudi mo pri eni izmed takih sodnih obravnav, pa bomo zvedeli, kje se je zadeva porodila, kje bivala in kje stordila »neugoden« konec.

Tovariš X. Y. je bil po minuli vojni na odgovornem službenem mestu. Zaradi zlorabe uradnega položaja je bil odpuščen iz službe in hkrati izključen iz članstva Zveze komunistov. Polem je bil nekaj mesecev nezaposlen, no, po posebnem priporočilu pa je spet dobil službo v nekem velikem ljubljanskem podjetju, v katerem je zmeraj dovolj kupcev, saj tam lahko kupiš skoraj vse, kar potrebuješ: od živance do izgotovljene obleke.

Brž ko se je dobro zasidral, se u je zadelo, da bi delal tako, kakor službeni lestivci ne ustreza, saj se ni zaman boril med vojno! Skratka, v trenutku je pozabil na svoje napake v prejšnji službi in je kratko in do ubral zavito pot, po kateri naj bi se prikopal do nekdanjih »lepih« dni, ki so jih zatemnili temni oblaki.

Zavrgel je v sebi misel, da bi za cel iznoda, da bi delal tako, kakor dela množica uslužbencev v tistem podjetju, ki se s skromno plačo trudi ustrati kupcu in hkrati do-

stojno preživljati. Ne, tako delo mu ni ležalo, raje je začel na delo intrigrirati, razširjati sumničnjo, da v podjetju vsi krajejo, raje je povzročal razprtje, raje je zastrupljal odnose v kolektivu, tako »i« je marsikateri pošten uslužbenec odpovedal službo.

Tako njegovo početje je povzročilo, da so ga drugi odpustili iz službe. Potem se je pritožil na Mestno arbitražo, ki med drugim odloča o odpovedih. Tam so po daljšem hudem prepiranju ugotovili, da je bila odpoved pravilna in ustrežna ter so jo potrdili. Preden pa je do tega prišlo, je direktor podjetja, v katerem je bil uslužben pritožnik, mimogrede izjavil, da so imeli opravka z moralno in politično pokvarjenim človekom.

Kaj storiti zdaj? — je vrtalo v glavi nekdanjega uslužbenca ljubljanskega velepodjetja. No, saj imamo še eno ustanovo, ki vrača izgubljeno čast — to je sodišče. Pojdimo še tja, tam bom prav gotovo temeljito zdelal direktorja, ovrge-

njegove nesramne trditve in pot h kariere bo spet gladka...

In zdaj so ta na poslednji poti, ki naj bi pripeljala do rehabilitacije. Uzaljeni X. Y. — tožilec, direktor podjetja — obdolženec, višji referent MLO, pravnik — prva priča, pravni referent podjetja — druga priča in, seve, sodni senat ter odvetnika.

Sodni postopek kakor po navadi: branje obtožnice, direktorjev zagovor in že nastopi prva priča: »Nisem imel občutka, da je imel obdolženec namen žaliti tožitelja, pač pa je hotel podkrepiti svoje stališče glede odpovedi delovnega razmerja.«

Druga priča: »Obravnavi na Mestni arbitraži sem prisostvoval od začetka do konca in nisem slišal, da bi obdolženec izjavil, češ da je zasebnik tožilec politično in moralno pokvarjen človek. Obravnavo je bila ostra in se je tikala odpovedi delovnega razmerja zasebnemu tožitelju.«

Sodba: V smislu člena 329/3 ZKP se obdolženec oprosti.

Epilog h gornji »rehabilitaciji«: Nekdaj so bili med nami hlapci Jernej, ki so se tolkli za osnovne

pravice človeškega dostojanstva, za to, da bi po napornem delu v službi izkoristevala na stara leta dobili skorjico kruha in ležišče v hlevu. Zdal teh hlapcev ni več; v novi stvarnosti so za konec njihovega življenjskega poštenega dela ni treba prosjati niti v farovžu niti na sodniji; če ne gre drugače, jim je nasezadnje odprti drugi dom, v katerem je zanje poskrbljeno, da ne bodo lačni in da bodo spali na mehki postelji.

Zdal prihajajo na naša sodišča iskati pravico in rehabilitacijo popolnoma drugi ljudje. Le-tim menda ni bilo do tega, da bi se s svojimi delom morda skromno preživljali, marveč so hrepeneli po »višjih« smotih: po oblastnosti, zgrajeni na pesku, po lahkem življenju brez truda in dela. In ko jih delovni kolektiv razkrinka, in ko jih iz svoje srede, hitijo iskati zaslonbe in rehabilitacijo na sodišče. In kaj tam dosežejo, smo videli iz gornjega zapisa. Ali ne bi bilo mnogo koristnejše, da bi se znova pobrali, ko so enkrat ali dvakrat padli, ne pa da obletavajo urade, ki ji — spričo njihovega napačnega udeinstvovanja ne morejo vrniti tistega, kar so po nepotrebnem zapravili?

ZVONE KRZISNIK

SKRIVNOST MRZLEGA POLJA

Pravzaprav je gornji naslov nenavaden in nepričakovan. Pravzaprav ni nobena skrivnost, da je zrasla v zavetju bukovih gozdičev blizu Karlova tovarna s pomnim imenom: »Jugoturbina«.

Popotniku, ki se pripelje čez divjino Gorskega Kotara in Ogulina do Mrzlega polja, pomeni pogled na orjaške hale »Jugoturbine« celo razjasnitev, konec tesnobe, ki ga je spremljala na voznji čez goličave in poseke.

Skrivnosti tiče znotraj teh belih del, palač in v samih železobetonskih konstrukcijah, kje so se vzeli ljudje, ki so si v pičlih petih letih brez vsakega izročila podvrgli eno poslednjih področij klasične civilizacije? Iz katerega nesebičnega vira so pritekali krediti za tolikšno gradnjo? Kako je uspelo kar čez noč začeti proizvodnjo parnih turbin, ki do nedavnega niso bile malenkost niti za AEL, MANN, francoske, švedske in švicarske trdke. Kako bo »Jugoturbina« premostila iz leta v leto naraščajoče kadrovske težave, kako bodo njeni proizvodi dosegli priznano kakovost na domačem in izvoznem tržišču? Skratka, kdaj bo »Jugoturbina« povrnila investicije?

To so uganke in skrivnosti velike tovarne v Mrzlem polju.

Prej šola kot tovarna

V višini 18 ali 20 m nad obdelovalnico »Jugoturbine« se spreleta žerjav z nosilnostjo 30 ton. Njegov vodoravni let je podoben letu planinskega orla s široko razprostrtimi peruti. V krempeljih prenaša 30 ali 30 centov težke kose železa kot ujeta piščeta.

Vodja žerjava vidi v globini pod sabo mravljišče. Proizvodnja tu v nobenem pogledu ne razodeva tendence tekočega traku. Može, ki so še pred nedavnimi orali ali pasli ovce, ne delajo v rentabilnem in izdatnem akordu. Pogled na 200 m dolgo in 45 m široko obdelovalnico obče ne spominja na polnokrvno industrijo 20. stoletja, kljub najmodernejšim strojem, ki so smotno razmeščeni in vabijo k neustavljivi serijski proizvodnji. Približno tako se je odvijalo delo v oblikovalnici litostroja pred kakimi štirimi leti.

Vse skupaj se kaže bolj kot ekskurzija, kot šola, kot amaterska študijska dvorana. Može so zatopljeni v delovanje svojih strojev: radi se zbirajo v gručah in slede nasvetom inženirja. Napeto spremljajo potujoče kazalce merilnih instrumentov, ki na gosto kariranih diagramnih beležijo jakost, upore, težo in še kdo ve katere fizikalne pojave v produkciji. Ivo in Tone in Peter in Franjo — mladi ljudje, ki so prišli semkaj iz Korduna, Gorskega Kotara in obkoljskih vasi, se pogovarjajo:

»Kaj je mega-vat?«
»Ta zlitina bo primerna za Diesel motor 420 konjskih sil...«

»Kakšno obremenitev bodo prenesle lopatice za osišejsko turbino?«
»Tako govore ljudje, ki so njihovi očeti in dedi bili skoraj brez izjeme nepismeni. Nemara je delovni učinek še slab. Morda delavec v britanski ali nemški tovarni parnih turbin zaleže za 5 ali 10 let delavcev. Morda bo v »Jugoturbini« še nekaj let vedljala tista prastara, pogumna in človeška modrost, ki sta na nje-

nih krilih zrasli svetovna znatnost in civilizacija: začetek je težak.

Toda proizvodnja se razvija. Poganjata jo volja in misel, ki sta se rodili v juriših kordunskih bataljonov, na pogoriščih in v pokoljih Paveličevih klavcev, v trdno skovani zvezi Hrvatov in pravoslavnikov.

Tu se začneja razjasnitev skrivnosti Mrzlega polja.

Ključni objekt je imel prednost

Po resoluciji je padla odločitev: brez lastne tovarne parnih turbin ne bomo imeli lastne mornarice. Naše termo-centrale bodo zaradi vsake pokvarjene lopatice odvisne od tuje milosti. Če se ne postavimo na lastne noge, nas bo lahko izsiljeval vsak, komur bo drago. Za vsako ceno je treba zgraditi »Jugoturbino«.

Leta 1949 so ljudstva Jugoslavije še za milimeter zategnila pasove.

Buldozeri so zarili jeklene gobce v ilovico Mrzlega polja. Deset, šestnajst, osemnajst metrov globoke temelje — je zahteval statik.

Gradbeni inženirji so predložili načrte za eno vodoravno in

samega Turčiča, pa njegovi zidovi še stoji, medtem ko se Turčičevi radi podirajo...

Ključni objekt je imel prednost — v tem dejstvu tiči drugi del uganke o »Jugoturbini«.

Tretji del uganke

je skrit v miznicah konstrukcijskih birojev in v mapah glavne inženirja. Rešili so ga v tisočih nočeh neumornega dela in študija domači strokovnjaki. Hrvaški, srbski in slovenski inženirji so tu polagali in položili največji izpit akademske zrelosti.

Sprehod skozi galerije zrisanih načrtov laiku ne pove nič. Formule, enačbe, krivulje, sinusi in tangente prava manifestacija sodobne tehnike...

»Delali smo sami, tuji strokovnjaki so nam pomagali samo z navetji,« pravi inženir Hancler, tujski rojak, ki že desetletja živi na Hrvaškem. »Bili bi neupravičeno skromni, če ne bi bili ponosni na »Jugoturbino«, ki je prva tovarna te vrste na Balkanu.«

Preostaja še vprašanje: kdaj bo tovarna v Mrzlem polju povrnila investicije, ki so bile in še bodo vložene v njeno izgradnjo?

Ne prav kmalu. Bilo bi tudi skrajno nemodro in celo zločinsko, gnati otroka, ki se je komaj izkomotal iz srajčk, naj ga ra in vrača dolg. Na drugi strani pa pomeni načelo rentabilnosti, ki se je zadnja leta uveljavilo v našem gospodarstvu, koristno injekcijo tudi za »Jugoturbino«. Naj se dečko čimprej postavi na svoje noge in si čimprej zasluži vsakdanji kruh.

Tovarna se že vzdržuje z lastnimi sredstvi, čeprav njeni poglavitni izdelki še niso prišli na trg.

Ze pred dvema letoma je »Jugoturbina« izdelala serijo 500 Diesel motorjev po 7 KS, vrsto enostavnejših stružnic, velike množine centrifugalnih črpalk za ladijsko službo, sladkorne tovarne in druge obrate, precej agregatov za umetni dež in za namakanje polj ter nekaj manjših turbin. Domači trg je te proizvode razgrabil.

Tovarna je mnogo storila za remont turbin. Izdelala je zalezene lopatice iz legiranega jekla za parni turbini v Trbovljah in Rajhenburgu.

Vsa ta dela pomenijo za »Jugoturbino« približno to, kar pomenijo inštrukcije za nepremožnega študenta: sredstvo za vzpon.

K velikim ciljem

Oči sijejo, srca zavzeto poslušajo zvok motorja s 420 KS, ki je bil izdelan do poslednjega vijaka v domači tovarni. To je za »Jugoturbino« prototip istega motorja, ki ga je izdelal reški »Torpedo«. Tak motor poganja ladjo »Muro« in se odlično obnese.

Odkar je »Jugoturbina« absorbirala nekdanjo tovarno motorjev v Bregani, se je začela poskusna proizvodnja Diesel motorjev od 120 do 300 KS, ki bodo poganjali ladje, Diesel centrale in lokomotive.

Ko bodo sklenjene še neke pogodbe za licence s tujimi trdkami, bo »Jugoturbina« že v prihodnjih treh letih izdelovala letno motorje v skupni moči 20.000 KS. Če bi kupovali te motorje v inozemstvu, bi plačali zanje vsako leto 1 milijon 600.000 dolarjev.

Vse druge uspehe pa bo seveda zatemnila proizvodnja parnih turbin. Do konca prihodnjega leta bo »Jugoturbina« izdelala kompletne turbine z močjo po 12.500 kilovatov za termocentrale v Konjščini, Kostolcu in Osijeku. Vsaka od teh turbin bo predstavljala vrednost približno 300 milijonov dinarjev. Generatorje bo dobavljal Rade Končar.

Kmalu se bo v tovarni začela tudi proizvodnja ladijskih turbin po 4500 KS. Te turbine bo ladijske delnica »5. maj« montirala na svoje 10.000-tonske prekocean-ske tramperje.

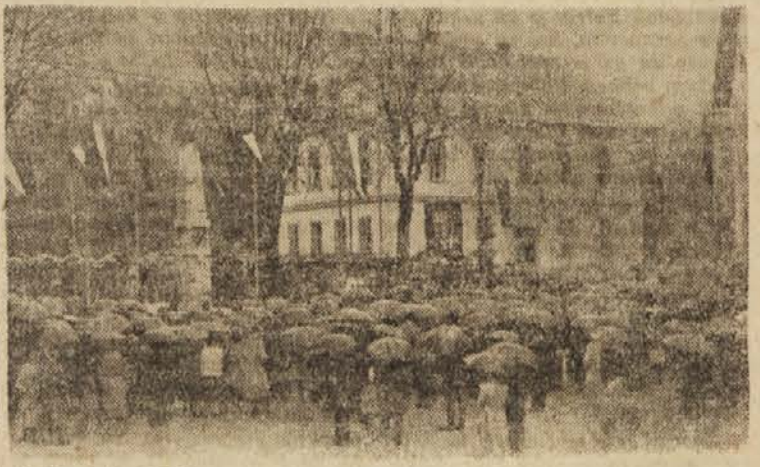
Ko bo »Jugoturbina« v polnem pogonu čez kakih 7 ali 8 let, bo izdelala letno toliko turbin, da bo znašala njihova skupna moč kakih 120.000 kilovatov. To velikansko moč si lahko predstavimo, če se spomnimo, da obe turbini Mariborskega otoka proizvajata 34.000 kilovatov.

Pogum in žrtvovanje sta bila kronana z bogatimi sadovi.

Pot velike nove tovarne v Mrzlem polju je torej vrsto in jasno začrtana. O tem res ni nobenega dvoma, nobene skrivnosti več.

Gostinstvo in turizem na novi poti

Čal. Tačoj za tem je pa zdrčel v ja-
rek tudi Rebernikov avtomobil.
sreči pri nezgodi ni bilo telesnih po-
škodb. Na obeh vozilih pa je bilo za-
okrog 60.000 dinarjev škode. Nezgod-
e so zaključil Rebernik.

KULTURNI OBZORNIK

Gostovanje avstrijskega dirigenta
ROBERTA SCHOLLUMA

K VI. abonmajaškem koncertu Slovenske filharmonije

V ponedeljek, 13. decembra, bo izvedel orkester Slovenske filharmonije svoj letošnji šest abonmajaški simfonični koncert, tokrat kot 2. koncert za »romantično abonma«. Spored, ki je bil objavljen že v abonmajaškem razpisu, obsega Debussyjev »Prélude à l'après-midi d'un faune« — Preludij k favornemu popoldnevu je dokaj medel in nematičen prevod tega naslova, ki je delat je marsikomu preglavice; dalje Violinski koncert madžarskega skladatelja Belega Bartoka in h koncu Mendelssohnovo Italijansko simfonijo (v A-duru). Prva točka je ena od najbolj značilnih skladb velikega francoskega mojstra, s katero je dobroduh prelomil s klasično in romantično skladateljsko tradicijo in smelo nastopil pot prvega — in pravzaprav edinega — impresionista v glasi. Kratka, a skoraj v vsakem taktu presenečljiva in iz enega kova vilita skladba kaže vse odlike novega, po slikarskem impresionizmu povzete sloga, ki je vzbudil ne samo veliko presenečenje in zadovoljstvo, temveč tudi ogorčene proteste okostenelih glasbenikov teoretičkov in konservativnih poslušalcev. Ob prvi izvedbi — v začetku našega stoletja — je pač več kot polovica poslušalcev ostala samo presenečena — tako nova je bila ta glasbena govorica, tako malo je bilo oprijemljivih oblikovnih podatkov, tako malo motivične gradnje in vse tako postavljeno na nezanesejliva ta muzikalne improvizacije, da se ni čuditi osuplosti publike in kritike, ki se prav tako ni znašla v povsem novem svetu bukolije, deskriptivne in lirizma tega svojstvenega larparliranja. Dejansko je Debussy v tej skladbi podal impresionistična izrazna sredstva v jedru in povsem strmo, tako da je »Preludij k favornemu popoldnevu« — priložnostna skladba na Mallarméjevo šklogo — postal in ostal zgled za impresionistični

glasbeni slog — 25 let po prvi impresionistični slikarski razstavi.

Bela Bartók velja kot eden najbolj pomembnih, svetovno uvaževanih madžarskih skladateljev. V njegovem violinskem koncertu, ki kaže vpliv različnih smeri, med drugim tudi im-

Robert Schollum

pressionizma, je zbrano ogromno tehničnega znanja in zahtevnosti. Solist na koncertu Slovenske filharmonije bo naša priznana violinska umetnica Jelka Stanič-Krekova. — Zaključna točka je sveža, domiselna in gladko tekoča simfonija velikega nemškega romantičnega skladatelja Feliksa Mendelssohna-Bartholdija. To delo nosi vzdevek »Italijanska«, ker je v njej skladatelj uporabil nekaj italijanskih folklori pripisanih motivov — v razliko z drugo simfonijo iz istega

obdobja, »škotske«. V bistvu sta obe simfoniji pravi deteti romantične simfonije tvornosti, oslonjene na klasiko, a donajajoče mnogo novih, barvnih in duševnih elementov.

Simfonični koncert bo vodil avstrijski dirigent Robert Schollum, ki je danes ena najvidnejših osebnosti v glasbenem življenju Avstrije. Kot glasbeni direktor mesta Linza je letos aktivno pomagal organizirati koncert mešanega zbora Slovenske filharmonije v sosednji republiki ter se vselej toplo zavzema za plodno kulturno sodelovanje in izmenjavanje kulturnih dobrin, tako da v njem ne pozdravljamo samo glasbenika visokih kvalitiet, temveč tudi prijatelja in pobornika kulturnega sodelovanja vseh miro-ljubnih narodov.

Koncert bo ob 20.15; nekaj preostalih vstopnic je v prodaji pri dnevnih blagajni Slovenske filharmonije.

Koncerti Društva slovenskih skladateljev

Poleg koncerta slovenske simfonije glasbe, ki je bil v tork večer v veliki filharmonični dvorani v Ljubljani, je Društvo slovenskih skladateljev v preteklem tednu podprlo še tri koncertne prireditve. Tako je v okviru Društva slovenskih skladateljev gostoval v ponedeljek zvečer v Kranju Slovenski vokalni oktet in izvajal med drugim pesni Danila Bugarja, Cirila Cvetka, Marijana Kozine, Vasilja Mirka, Karla Pahorja in Danila Svara, v Mariboru in Ptuj pa je v ponedeljek in tork večer koncertiral ljubljanski godalni oktet, ki je imel poleg Beethovna in Dvořaka na sporedu tudi Vilka Ukmarja in Demetrija Zborteta. Vsi omenjeni koncerti so našli pri poslušalcih ugoden odziv.

Razstava sodobne koroške grafike podaljšana

Ze od 20. novembra je v vseh zgornjih razstavnih prostorih Moderne galerije v Ljubljani odprta zanimiva razstava 29 koroških umetnikov. Razstavljena so dela nekaterih že umirlih, večinoma pa še živih umetnikov. To so akvareli, risbe in najrazličnejši tehniki in precij li-stov čiste grafike. Med njimi je največ lesorezov.

Posebno zanimanje vzbuja na razstavi ciklus lesorezov, ki jih razstavlja Werner Berg, ki se je iz Elberfelda pri Düsseldorfu preselil na Koroško, kjer že lepo šteje leto živ kot kmet in umetnik v samotnem zaseku na Rutarjevem blizu Zelenke Kaple. Slikar W. Berg se je popolnoma življal v slovensko ljudstvo, ki se prebiva po vaseh in samotnih kmetijah na severnih pobočjih Karavank. Zato so njegova dela za nas še posebno privlačna, ker nam kažejo, kako ta severni Nemec čuti in sočustvuje z ondnotimi našimi ljudmi.

Obveščeni smo, da bo Werner Berg to leto prišel osebno na obisk razstave v Ljubljano, z njim pa še kdo od razstavljavcev.

Zaradi nezmanjšane zanimanja javnosti bo razstava podaljšana do priložne srede, dne 15. dec. (vključno).

Z. N.

Slovenski izseljenski koledar za leto 1955

Slovenska izseljenska matica je v novembru razposlala slovenskim rojakom po vsem svetu izseljenski koledar za leto 1955.

Lanski koledar si je pridobil med Slovenci v tujini mnogo prijateljev in je svojo nalogo — rodoljubno povezavo med rojaki in rojstno domovino — v polni meri izpolnil. Naši rojaki najdejo v njem v besedi in sliki mnogo lepega in zanimivega iz njihove rojstne domovine Slovenije.

Nemajhno pozornost in odobravanje pa je vzbudil koledar tudi pri nas doma med omili, ki se zanimajo za zgodovino slovenskega izseljenstva, saj se v njem od leta do leta zbirajo važni zgodovinski, kulturni in politični dogodki slovenskih naselbin iz vsega sveta. Koledar pa je zanimivo in prijetno čtivo tudi za vse one, ki imajo svoje in znanje v tujini.

Koledar za leto 1955 je precej obsežnejši od lanskega. Poleg običajne koledarskega dela, ki je opremljen z izvrstnimi ilustracijami slovenskega umetnika Toneta Kralja, opisuje nekako polovica knjige življenje ljudi v novi Jugoslaviji, v drugi polovici knjige pa pišejo rojaki sami o življenju slovenskega izseljenca v svetu.

Janez Matičič — nagrajenec

Ob državnem prazniku Dneva republike je plemenit Zvez skladateljev Jugoslavije podelil 5 nagrad za najboljša dela s področja simfonije in komorne glasbe za leto 1954. Izmed slovenskih skladateljev je zastopal Janez Matičič, ki je bil nagrajen za svoje »Tri skladbe za klavir«.

O mlademu umetniku (roj. l. 1926 v Ljubljani) in njegovem delu bi ob tej priliki povedali vsaj nekaj besed. Janez Matičič je prvotno študiral violino pri prof. Pfeiferju. Leta 1946 so ga vpisali na Akademijo za glasbo v Ljubljani, kjer je diplomiral leta 1950. Dirigiranje je študiral pri prof. Švabi, kompozicijo pa pri prof. Škerjancu. Iz bogatega šopka različnih skladb, ki jih je do sedaj napisal, bomo omenili le nekaj najvažnejših: »Appassionato«, »Tri skladbe za klavir« (za klavir in klavir je kot prvi izvajal Igor Ozim v Ljubljani ozir. v Londonu) (»Tri skladbe za klavir«), jh potem ponesel dalje po Jugoslaviji, v Anglijo, Nemčijo, skandinavsko državo in v Trst. »Capriccio« in »Tri skladbe« (Prélude, Nocturne, Toccata).

Janez Matičič

ta), oboje za klavir, s pianistko Jelko Suhadolnik-Zalokarjevo pri prvi izvedbi, »Preludij« za klavir, ki jih je

SVET ZA LJUDSKO ZDRAVSTVO IN SOCIALNO POLITIKO LR HRVATSKE

prire a razstavo

dospelih natečajnih del za izdelavo idejnega osnutka za tipizirano zdravstveno postajo

v prostorih Sveta, Zagreb, Trg Stjepana Radića 4 dvoriščno poslopje. — Razstava bo odprta od 12. do zaključno 18. decembra 1954 od 9.—13. ure.

Svet za ljudsko zdravstvo in socialno politiko LRH

2451

SPORT IN TELESNA VZGOJA

PORTRETI NAJVEČJIH SPORTNIKOV SEDANJOSTI

»Mala Mo« ali »košček dinamita«

Maureen Conoley je najmlajša zmagovalka teniskega turnirja v Wimbledonu

V wimbledonskih letopisih je bilo leta 1952 med drugim zapisano tole: Maureen Conoley — ZDA, najmlajša zmagovalka v Wimbledonu po l. 1887. Z osemnajstimi leti si je že v prvem poskusu priborila wimbledonsko trofej. ...

San Diego — krasno mesto na topli obali Kalifornije ni znano samo kot veliko ameriško pomorsko oporišče. Je tudi žensko teniško središče ZDA in rojstni kraj Maureen Conoley. Vse, kar je povezano z »malo Mo«, kakor jo vsi imajo, je, in z nje, napredkom v tenisu, je tesno povezano tudi s tem mestom. V njem je začela igrati tenis, v njem se je razvijala.

TÓ JE BIL ZACETEK

Tenis je začela igrati po naključju. Z desetimi letom jo je, ko je šla mimo nekakega teniškega igrišča, ta igra silno navdušila. Leta 1944 je prešla od roditeljev en dolar in 50 centov, da bi si nakupila knjigo, za ta denar pa je kupila teniški reket in z njim odšla prvo teniško zogo. To je bil začetek. Tedaj ni nihče slutil, da bo ta mala deklica skromnega vedenja postala prvakinja, ponos svoje mesta in ZDA, Komaj 8 let pozneje pa ji je San Diego kot wimbledonski zmagovalki, priredil veličasten sprejem, ki se ga bo še dolgo spominjala.

Tega leta je bil to njen evropski krst. Številni krasni in nevporni vti v Firenci, Neaplju, Rimu, Parizu, so napravili na »malo Mo« globok vtis. Bila pa je tudi odkritje za Evropo. V Ameriki so jo že takrat dobro poznali. Bila je prvakinja ZDA in zmagovalka na številnih teniških turnirjih. Tudi Evropa jo je kaj kmalu spoznala. Na vseh evropskih turnirjih je žela zmage.

WIMBLEDONSKA ZGODBA

Njen cilj je bil Wimbledon. Ta svetovna teniška metropola jo je sila mikala. V njeni otroški duši pa jo je bilo strah pred Wimbledonom. Kot začelnica v Covent Gardenju je bila »mala Mo« nekoliko zmedena sprčo velikosti Wimbledonu. Kako jo bo občinstvo sprejelo? Kakšna bo kritika?

Sedaj pravi, da je bil to najhujši dan v njeni teniški karieri. Čutila je proti sebi ne le slovite nesporne, marveč tudi anglosko konzervativno občinstvo, ki nerado sprejme »novince«, in ni se motila. Konkurenca je bila izredno huda. Osborne, zmagovalka iz leta 1947, Luise Brough zmagovalka iz let 1948, 1949 in 1950 ter Dorris Hart so bile ljubljene londonske občinstva.

Nitke rasti in otročjega obraza je ostala »mala Mo« skoraj ves turnir.

VESTI IN DOGODKI

rižnega turnirja, je glavni vzrok spremembne in slabe forme njegovih igralcev.

Sestavo moštva bo imel Hopman velike težave. Junak lanskega letnega tekmovanja za Davisov pokal Hoad sploh ni v formi. Hartwig pa je bil v zadnjih dneh poškodovan, tako da bo moral nastopiti v tekmovanju za Davisov pokal.

Svetovni prvak bantam kategorije v dviganju uteži Farkudinov (SZ), ki je v olimpijskem triatolu dvignil 315 kg (100, 95, 120)

Parizian bo najbrž to gostovanje sprejel.

Angleška atletika zveza bo v nedeljo podelila pokale atletom, ki so na tekmovanjih v Angliji dosegli najboljše rezultate. Tako bo dobil sovjetski atlet Bulandžik, ki je v Manchesteru zmagal v teku na 110 m — ovire (14,8 sek.) spominjati pokal Tortocka, Bannister pa Jacksonov pokal.

Avstralska javnost in tisk sta, po najnovejšem neuspehu wimbledonske zmagovalne dvojice Harwig-Rose v finalni igri proti Solxasu in Trabertu, izrekla cel val groženj in opominov na račun avstralske teniške federacije. Zlasti ostro napadajo kapetana Harry Hopmana. Njegov »partizanski« trening in disciplina, ki jo je uvedel pred letošnjim finalom Vikto-

IZ ŽIVLJENJA TELESNOVZGOJNIH DRUŠTEV »PARTIZAN«

V Medvodah so pridno delali

TVD Partizan-Medvode ni neznano slovenskim telovadcem in športnikom. Društvo je znano po svojem izredno marljivem in uspešnem delu. Seveda je bil tudi pri njih začetek težak. Z zgraditvijo telovadnega doma pa se je tudi medvoška mladina navdušila za telovadbo in se z veseljem vključevala v društvo. Danes imajo že v številnih oddelkih preko 250 aktivnih članov. Za delo s članstvom pa so vzgojili tudi večje število vodnikov, ki so obiskovali tečaja v Ljubljani in Makarski.

Delo TVD Partizan-Medvode letos je bilo izredno uspešno. Društvo je imelo svoj javni letni nastop, na katerem je nastopilo več kot 200 telovadcev iz domačega kraja, kakor tudi iz Sentvidla, Viča, Domžal in Ljubljane. Med domačini je vzbudil ta nastop veliko zanimanje, saj si ga je ogledalo okrog 2000 gledalcev, kar je za Medvode izredno veliko. Na zelo dobro obiskani akademiji, ki jo je priredilo društvo v letošnjem letu, pa je nastopilo okrog 100 članov. Poleg tega so se člani društva udeležili okoli 700 članov.

Niso se zadovoljevali samo z delom v sami Gornji Radgoni. Sil so tudi v okolice vasi in organizirali v Sp. Ščavnici, Orehovem in Črešnjicah razne nastope. Uspeh teh nastopov je videti mladina iz teh krajev, kjer do tedaj o športu niso imeli mnogo pojma, niti se zanj niso zanimali, se sedaj vključuje v Partizan.

Nemajhna zasluga za vse našte dosežene uspehe ima prizadevana društvena uprava, predvsem pa načelnik Frane Topolovec in predsednik Janko Strajnšek.

Aktivnost v Gor. Radgoni

Člani TVD Partizana v Gornji Radgoni so lahko ponosni na svoje delo v letošnjem letu. Ni slučaj, da je bil TVD Partizan nagrajen v letošnjem tekmovanju za pokal Ljudske pravice.

Društvo ima osem oddelkov, ki celo leto redno vadijo, čeprav je prostor za vadbo neprimeren in preamljen. Zato društvo trenutno gradi primerno telovadnico. Ko pa bo ta gotova, bodo uspehi vsekar se večji kot do sedaj.

Društvo ima veliko aktivnih članov. O tem nam zgornjo pričča število nastopajočih: na domačem fizikalnem nastopu je sodelovalo preko 700 telovadec in telovadec, okrajnega zleta se je udeležilo 160, republiškega zleta pa 110 članov Partizana — Gornja Radгона. S telov-

adnimi točkami so sodelovali na treh akademijah in izvedli na predvečer društvenega občnega zbora akademijo z izbranimi sponzorom.

Uspešno so organizirali spomladanski cross, pri Titovi štetni pa je sodelovalo okoli 700 članov.

Niso se zadovoljevali samo z delom v sami Gornji Radgoni. Sil so tudi v okolice vasi in organizirali v Sp. Ščavnici, Orehovem in Črešnjicah razne nastope. Uspeh teh nastopov je videti mladina iz teh krajev, kjer do tedaj o športu niso imeli mnogo pojma, niti se zanj niso zanimali, se sedaj vključuje v Partizan.

Nemajhna zasluga za vse našte dosežene uspehe ima prizadevana društvena uprava, predvsem pa načelnik Frane Topolovec in predsednik Janko Strajnšek.

Šili okrajnega zleta v Kamniku, tekmovanja v mnogobojni in republiškega zleta v Ljubljani, okrajnega smučarskega prvenstva v Sentvidu, republiškega prvenstva v Kočevju in državnega prvenstva v Delnicah.

Da bi povečali zanimanje za telovadbo v sosednjih firmah, so medvoški telovadci v tem kraju izvedli uspešno telovadno akademijo.

Poleg telovadcev so pri TVD Partizan-Medvode zelo aktivni tudi košarkarji. Ti so na letošnjem republičnem prvenstvu osvojili tretje mesto. Odigrali so tudi več tekem s košarkarskimi klubi v Sloveniji, prav tako pa so priredili košarkarski turnir v Medvodah, na katerem so osvojili prvo mesto.

Tudi odbojkarji so bili letos izredno aktivni. Navzlic temu, da nimajo stalnega trenerja, so pridno trenirali in odigrali nekaj tekem.

Društvo je letos priredilo v Medvoški Drugi taborjenje za svoje člane in se ga je udeležilo okoli 100 najboljših pripadnikov društva. V času taborjenja so izvedli tudi društveno prvenstvo v plavanju in skokih v vodo.

Na prvenstvu Slovenije so strelci, člani TVD Partizan-Medvode, osvojili peto mesto med 23 udeležencev.

Na koncu letošnje sezone je društvo organiziralo jesenski cross, ki se ga je udeležilo 185 telovadcev. Likratli so izvedli tudi sprehod v neznanost, ki se ga je udeležilo 65 članov.

Sodeč po letošnjem delu TVD Partizan-Medvode lahko sklepamo, da je društvo ubralo pravo pot. Mnogo truda jih je stalo, toda z dobro voljo so dosegli to, kar so hoteli.

PRVE SOLZE VESELJA

V finalnem dvoboju si je 15.000 gledalcev želelo zmago Broughove nad malim koščkom dinamita. Broughova je bila njih stari prijatelj. Pogosto jih je navduševala. Toda želje niso pomagale. Osemnajstletna Conoley je zmagala. Vtem, ko ji je kentska vojvodinja izročila velik srebrni pokal, pa je »mala Mo« začela jokati. Pred nekaj minutami še stoji in avtomat na igrišču se je ponovno spremenila v pravo dečo.

Sede takrat se je odprlo zanj srce angleške publike. Vsi so jo vzljubili, dolgočasno jo ji ploskali ter pozdravljali njevega in najmlajšega prvaka. Njena sreča je bila takrat brezmejna.

To se je zgodilo l. 1952. Leta 1954 pa je bilo njeno ime ponovno vpisano na seznam zmagovalcev. Tega leta je napravila dobesedno »sprehodo« skozi Wimbledon. Marsikdo se je vpraševal, ali bo ta mala deklica toliko rekord znamenite Suzanne Langlen.

Poraza ni več poznala. Ko je letos na nekem teniškem turnirju v Nemčiji brčkane zaradi bolezni izgubila en niz, je bila to prava senzacija.

DELO — KRIVOST

NJENEGA USPEHA

Takšen izreden uspeh je bil sad nepretrganega dela in treninga ter velikanse volje. Sprva je bila »mala Mo« defenzivna igralka z geslom: »Vrtni eno žogo več brez mreže, kakor nasprotnik«. Videla je, da tako ne bo prišla daleč. Spremenila je igranje in začela napadati. Vadila je šest dni tedensko po tri do štiri ure dnevno. Njeni partnerji so bili vselej moški. Vadila je močne udarce. Postala je popoln gospodar svojih udarcev — pravi pravcati avtomat.

Zadnji čas je nadzirala njene treninge ga. Hobman. Maureen Conoley ima razen tenisa najrajši jahanje. Pred časom se ji pripetila neugoda. Pri jahanju je treščila v avto in si zlomila nogo, zaradi česar nekaj časa ni utegnila nastopiti. Poškodba ni bila nevarna. Ta premor ji bo vsekakor koristil.

»V resnici mi je potreben počitek«, je izjavila.

Ali bo to negativno vplivalo na njeno teniško kariero, je le malo verjetno.

I. Panajotović

Nogometni turnir v Litiji

SD Litija prireja danes tradicionalni nogometni turnir v počastitev občinskega praznika. V borbi za pokal LOMO Litija bodo nastopile enajstostorice Papirničarja (Vevče), Svobode (Viš), Rudarja (Hrastnik) in Litije. Pionirska predtekmava bo ob 9. uri dopoldne, dočim so bo turnir pričel ob 10. uri. S ponovlenskimi tekmami pričnejo ob 13.30.

OBVESTILO

Sportno društvo »Odrce«, Ljubljana obvešča vse ustanove, podjetja, športne organizacije in vse ostale, da se je društveno pisarna preselila v nove prostore v Ključevih ulici 9 (bivši Galev hram), telefon 23-452. Uradne ure vsak dan od 9. do 14. ure in od 17. do 19. ure.

Iz pisarne SD »ODRE«

Javna zahvala

Podpisani Jože Rijavec sem se dne 24. julija letos pri delu ponesrečil. — Cirkularka mi je odrgala štiri prste na levi roki.

Kot redni naročnik »Ljudske pravice« sem zavarovan proti nezgodam. Zavarovalnica DOZ mi je priznala 45% no invalidnost in tako sem prejel 36.000 din odškodnine.

Hvaležen sem upravi »Ljudske pravice«, da ima svoje naročnike zavarovane, ker star pregovor pravi, da nesreča nikoli ne počiva in v nesreči je pomoč najbolj potrebna.

JOŽE RIJAVEC, Komen št. 53

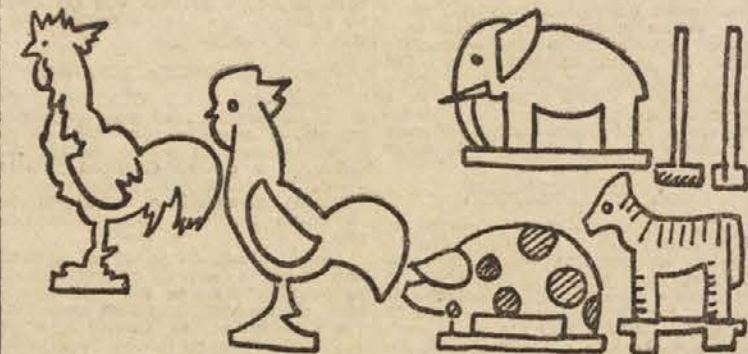
Kako izbiramo otroške igrače

Z oboj gotovostjo lahko trdimo, da je igra eno izmed najpomembnejših vzgojnih sredstev v predšolski dobi. Otroška igra je tesno povezana z igračami in prav o teh bi hotela nekaj spregovoriti. Mnogi starši mislijo, da bodo zadovoljili otroka s tem, če mu prinesejo lepo igračo. Ali čisto se dogodi, da taka igrača postane otroku kaj kmalu nezanimiva. Pred kratkim sem brala zanimivo statistiko, ki jo je sestavil nek priznan evropski pedopsiholog, ki kaže, da je 1/3 igrac, ki jih kupijo starši, otroku nezanimiva. To pa predvsem zaradi tega, ker mnogi starši ne poznajo duševnega razvoja otroka in njegove zahteve.

Kako smešno je podariti 5-letnemu otroku šahovnico. Le kaj bi mali Tonček s šahom. Šahovske figure uporabi kot potnike v svojem plaku ali avtomobilu.

Mnogi starši prinesejo otroku igrače, s katerimi so se tudi sami igrali, toda mnogokrat tudi v takih primerih nalete na otrokov odklon. Iz tega vidimo, da je nujno upoštevati otrokov duševni razvoj in njegove interese, ker je od tega odvisna vrsta igre in tudi igrače, ki jih otrok uporablja. Znano je, da v kolikor dojenčku ne damo nobene igrače, se lahko dogodi, da bo prav zaradi tega zaostal v razvoju. Pri pravilni izbiri igrač moramo upoštevati tudi otrokov interes. Dobro vemo, da so interesi dečka in deklice nekoliko različni. Igrača pripraviti otroku veselje, potrebno pa je tudi, da otroka sestransko zainteresira, ker bo igrača le v takem primeru otroku dalj časa objekt zanimanja.

Ker sem že omenila različne interese dečkov in deklic, bi hotela povedati še tole. V začetku

Za naše najmlajše pripravimo igrače iz kosov lesa

vega spola preneha že okoli 11. leta. Tudi ni prav, če otroku zabranjemo igrače, za katere sodimo, da je že prevelik. Saj tudi odrasel človek ni nikoli prestar za igro.

Rada bi nekaj več spregovorila o igračah, ki jih odrasli poklanjajo otroku. To so predvsem stalne in priložnostne igrače. Stalne igrače so n. pr. vlak, punčka, voziček, slikanica, medvedek itd. Razen stalnih igrač ima otrok rad še priložnostne, ki si jih nenadoma zaželi, ko pa z njimi doseže svoj smoter, jih zapre. Take priložnostne igrače so balončki iz milnice, papirnate ladjice, moški in živalice iz gozdnih sadežev itd. Obe vrsti igrač potrebuje otrok za svoj razvoj. Zdi se, da smo vsi preveč vezani na industrijske igrače in, da se premalo zanimamo za priložnostne igrače. Morda so te igrače otroku še ljubše in mu pripravijo več veselja, kot pa dragocene punčke, konjički in vozički. Prav tako so te igrače poceni, za katere niti ne potrebujemo denarja, otroku pa vendar pripravimo veselje. Z malo volje lahko take igrače sami naredimo, ne da bi potrebovali posebno orodje. Ne vse, toda mnoge otroške želje lahko izpolnimo, če izgotovimo nekaj teh igrač. In videli boste, da ima otrok te priložnostne igrače posebno rad.

Ne samo zato, ker so popolnoma prilagojene njegovim potrebam, temveč tudi zato, ker otrok vidi, kako igrače nastanejo. S tega vidika niso priložnostne igrače samo neko dopolnilo kupljenim igračkam, temveč imajo tudi vzgojni pomen. Ko otrok gleda, kako mu oče ali mati izdelujeta igračko, ga s tem še bolj pritežeta nase.

Omenila sem vrste igrač, njih uporabo, sedaj pa še nekaj skromnih besed o estetskem okusu otroka. Razvoj otrokovega estetskega čutila je prav tako odvisen od celotnega razvoja njegove duševnosti. Dobro vemo, da se majhen otrok navdušuje predvsem za kričeče in svetle barve — saj mu le-te vzbujajo ugodje. Zato naj bodo tudi otrokove igrače svetlo pobarbane. Vsi vemo, da so otroku v slikanicah veliko bolj zanimive barvaste slike kot pa črno-bele. Predvsem moramo paziti na detajle, da so lepo izdelani in pobarvani, kajti predvsem detajli tvorijo objekt otrokovega opazovanja. Zato naj bodo igrače lepe, kajti z njimi bomo razvijali tudi otrokov estetski okus.

Za otrokov duševni razvoj ni toliko važna količina igrač, kot pa intenzivna igra z igračami. Zato igrača ne sme biti prelahka in ne pretežka.

Igra je torej otroku potrebna, kajti prav ona v veliki meri oblikuje otrokovo osebnost, in vsi starši si žele duševno in telesno dobro razvitega otroka.

Pogačnik-T. Slavica

Za naši hčerki

Kdaj je potovanje z letalom zdravju škodljivo

Nekateri vse premalo upoštevajo, da je potovanje z letalom pri nekaterih boleznih lahko zdravju zelo škodljivo.

Razumljivo, da z letalom v prvi vrsti ne bodo potovali bolniki z visoko temperaturo, z akutnimi nalezljivimi boleznimi, z boleznimi pljuč, s črevesnim katarjem, visokim krvnim pritiskom, ljudje, ki so pred kratkim preboleli vnetje srčnih mišic in slabokrvni. Teže pa se je odločiti pri lažjih obolenjih.

Škodljivost poletov za take ljudi je v glavnem odvisna od tipa letala, trajanja poleta, višine, hitrosti, s katero se letalo dvigne v večje višine in od vremena. Pri poletih na kratke razdalje in v višinah pod 14000 m pa ti pogoji običajno niso važni.

Za polete bi lahko veljala naslednja pravila: bolniki s srčno napako potujejo z letalom samo, če so za to dobro pripravljeni, zdravim pa bi svetovali, da se pred poletom izogibljajo hujšim telesnim naporom, kakor n. pr. športu. Za visoke polete (nad 3000 m) je treba potnikom priskrbeti ustrezno količino kisika.

Kako spravimo zelje za zimo

Ali bo zelje ostalo sveže vso zimo, ni odvisno samo od vrste zelja, temveč veliko bolj od tega, kako je zaščiteno od smraza in leda in od posledic mraza taljenja snega.

Najboljše je, če konec novembra ali malo kasneje — če je seveda vreme milo — zeljnate glave položimo vodo-ravno v majhne jame, široke 20 do 25, globoke pa 15 do 20 cm. Jame je treba kopati v smeri vzhod-zahod. Nato z zemljo, ki smo jo izkopali, pokrijemo korenne zeljnatih glav. Sneg in voda se ne bosta zadrževala med zeljnatimi listi, če bomo pri zakopavanju pazili, da bodo glave malo nagnjene naprej. To je potrebno zato, da v primeru hude zime zmrznila voda ne bi poškodovala zeljnatih glav.

Preprostejši in hitrejši, toda zato manj učinkovit način je v tem, da zeljnate glave položimo na zemljo drugo na drugo poleg druge, in sicer tako, da so glave obrnjene proti slemu, korenin pa gledajo kvišku.

Mraz in poledica

V mraznih dneh in ob poledici človeku kaj lahko spodrse. Toda če na pete pritrdi s vijakom tanko jekleno štiriostrano ploščico, ki je na vseh štirih krajih pravokotno ukrivljena, bo lahko brez nevarnosti hodil tudi po največji poledici. Vrhovi ploščice se bodo namreč trdo zadržali v tla, pri čemer pa hoja ni prav nič ovirana.

Vijak mora biti kratek za usnjeno peto, malo daljši pa za gumijasto. Ko bomo ploščico odstavili, odlij višinski zavojec ne bodo izgubili, tako da bomo lahko ploščico spet pritrdili na peto. Takšne ploščice izdelujejo v treh velikostih: 50, 40 in 30 mm. Od širine pete je odvisno, katero velikost bomo uporabili.

motika ter vse vrste motik-vlažilnik in pehalnik zbrusimo in namažemo z nafto

Vsak dan nova pričeška

Trittau je majhen trg vzhodno od Hamburga. Tukaj ženske niso nikoli v skrbeh zaradi frizure. Vsak dan si lahko omislijo novo in celo brezplačno. Pa ne le to, še celo 1.20 DM prejmejo za to.

V tem kraju je namreč ena največjih šol za frizerje v Evropi in z veseljem pozdravijo vsako žensko, ki jim hoče sedeti za model. Njim je prav vseeno, čeprav vidijo lepe kodrčke samo krave v hlevu.

ZASILVESTROVANJE

Improvizirana kopalnica

Če želite, da postane vaša koža lepša in mehkejša, morate pospešiti obtok krvi in storiti vse, kar je v vaših močeh, da bo koža vašega telesa nemoteno dihala. To dosežete z vsakdanjim umivanjem in natiranjem. Mnoge ženske doma nimajo kopalnice. Z malo stroški in truda pa si lahko uredite v kotu kuhinje ali sobe nekakšno kopalnico, ki vam bo zelo koristila.

Kako? V kotu, približno 1.80 m visoko, zabijete v steno dve kljukici, oddaljeni med seboj 1 m. Na kljukici položite železno palico, ki je lahko ravna, lepši pa je kot in palica je tudi uporabnejša, če je ustrezno zakrivljena. Nanjo obesite zavese iz po-

linila, pisano ali neprozorno (Ali veste kako šivamo polivinski na šivalnem stroju? To je zelo lahko, če namažete mesta, skozi katera gre igla, z malo olja). Na tla položite kosček lino ali debelega polivinskega tkanila ali debelega polivinskega tkanila, ki ga pritrdite s kljukicami ali s kljukicami za brisačo. Če to itd. s kljukicami za brisačo, postavite na običajen kuhinjski stolček še večji umivalnik, imate vse, kar potrebujete.

Pozimi je bolje umivati se s hladno vodo in šele potem natreti kožo s hladno. Da bi umivanje čim bolj koristilo koži, je najbolje, če se umivamo s krpico ali rokavico, narejeno iz čim ostrejših frotirke ali kake druge grobe tkanine. Frotirko (v velikosti 20 x 20 cm) namilimo, potem pa stisnemo v njo kožo od glave do pete. Komolci vse telo od glave do pete. Ko imate noge in roke čisto umrle, če imate ozeblino, tedaj vzemite po umivanju tršo krtačo in z njo dobro naterite kožo na rokah in nogah, in sicer od zapestja in stopala proti ramenu in kolkom.

Če boste tako vsak dan redno negovali svoje telo, bo postala koža mehkejša in lepša, pa tudi telo bo odpornost proti ozeblinam.

Greta Kontine

Otrok ne bo imel pogosto nahoda...

Če ga ne pomehkajete s pretirano toplim oblačenjem;

če preveč ne kurite njegove sobe, kajti toplotno spremembo najpogostej povzročajo nahodi;

če ga navadite, da bo vsak večer in vsako jutro izpral grlo in nos;

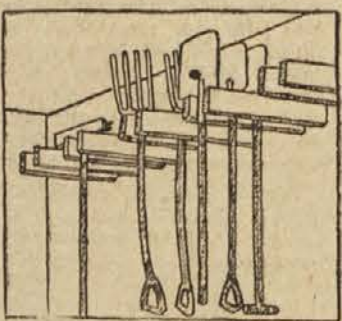
če pretirano ne uporabljate raznih kapljic za nos. Nikoli ne uporabljajte kapljic za preprečevanje navodila, ne pa brez zdravnikovega navodila, če dajate v nos kapljice, v katerih je penicilin ali kak drug antibiotik;

če pazite, da ima dobro zobno nego, kar je znano, da slabi zobje radi okužijo grlo.

PREGLEJMO VRTNO ORODJE!

Delo na vrtu počiva. Samo kompostni kup čaka, da ga bomo premetali, in sadno drevje, da ga bomo obrezali in očistili ter zaščitili pred zajcem. Kdaj pa kdaj pregledamo vzmljeno zelenjad in odstranimo gnjilobe dele. Začne pa se delo znotraj hiše, ki je silno važno za uspeh v prihodnjem proizvodnem letu.

Najprej moramo spraviti v red orodje, ki mu med letom nismo posvečali dovolj pozornosti. Lopate, navadne

motika ter vse vrste motik-vlažilnik in pehalnik zbrusimo in namažemo z nafto

Vsak dan nova pričeška

Trittau je majhen trg vzhodno od Hamburga. Tukaj ženske niso nikoli v skrbeh zaradi frizure. Vsak dan si lahko omislijo novo in celo brezplačno. Pa ne le to, še celo 1.20 DM prejmejo za to.

V tem kraju je namreč ena največjih šol za frizerje v Evropi in z veseljem pozdravijo vsako žensko, ki jim hoče sedeti za model. Njim je prav vseeno, čeprav vidijo lepe kodrčke samo krave v hlevu.

ali s strojnimi oljem, da ne rjavijo. Zarjavljeno orodje je težavno delati, ker se nanj prijemlje zemlja. Ako imamo takšno orodje, ki se samo bruši (Wolfvo), ga seveda ni treba posebej brusiti. Ko smo vse lepo očistili in namažali, napravimo ob steni shrambo za orodje posebno stojalo iz lat, kjer lahko obesimo skoraj vse orodje. Skica kaže vzorno urejeno shrambo za orodje, kjer ga je ob vsakem času mogoče najti. V tem primeru ima vsako orodje svoje mesto, kar ni potrebno, če imamo samo lopato in motiko. Največkrat zadostuje stojalo iz dveh lat, ki ga primerno pritrdimo in vanj obesimo vse vrtno orodje. Za pravilno opravljanje del pa tudi na majhnem vrtu potrebujemo kar precej orodja, ki ga moramo preskrbeti že sedaj, ko vrt počiva. Med najvažnejša vrtna orodja prištevamo lopato, badajo (štitlača), grablje, motike, sadilno vrvice, sadilni klin in zalivalno. Zaželeno bi bilo, da bi vsaj naši hišni vrtnarji zamenjali navadne težke in okorne motike za lahke in okretne motikami vlažilniki in pehalniki.

To je orodje bodonosti, ki ga zaradi slabe strukture zemlje še ne moremo povsod uvesti. Na vrtovih, ki so pravilno oskrbovani, teh težav ni, zato imajo vse pogoje za uvedbo modernega vrtnarskega orodja. Storišnost je vsaj večja kot pri navadnih motikah, poraba dragocene slovekove sile pa mnogo manjša. — V nobenem vrtu tudi ne bi smela manjkati vilasta lopata, ki je odlično orodje za izkopavanje (korenjčka, hrena, črna koren, pese itd.). Razen tega pa z njo lahko rahlamo skoraj vsa tla in

odstranimo nadležne koreninski ple-

vel (piriko, slak, potocarko, pesjak).

Ko smo spravili v red orodje, pregledamo zalogo semen in določimo njihovo uporabno vrednost. Glede tega je silno važen preprost kalilni postopek, ki ga bomo opisali v eni izmed prihodnjih števil.

M. Ogorevc

Novosti!

110%

moške nogavice

iz 100% crepp nylom in 110% raztegljivosti

samo z značko

Lastovka

110%

Plasčka za naša otoka

Sestrica in bratec potrebujeta pokrivalo

Sestrici bomo napletli volneno rutko, ki jo začnemo pletati na zavilku. Nasnujemo 151 pentelj na pletilko št. 2 1/2 in pletemo tako, da na lice dobimo pet vrst levih pentelj, 3 vrste desnih pentelj in to ponavljamo, da dobimo 5 rebricov iz levih pentelj. V zavilku lahko barvo volne menjamo, kar zavisi od okusa. Potem pletemo na lice same desne pentelje, razen stranskih pet pentelj, kjer pletemo na obeh straneh same desne, da dobimo rebrast rob. Tako napletemo 4 cm, nato pa začnemo v sredini enemat. Na lice pa podpletemo v sredini dve pentelji skupaj, na narobni strani pa srednje pentelje, nato enemat. Tako enematje. Tako enematje ponavljamo 14 x v vsaki 4 vrsti, 52 x v vsaki drugi vrsti in 3 x v vsaki vrsti. Tako nam ostane na pletilkah samo 13 pentelj, ki jih pletemo v rob in najprej v sredini posnamemo dve pentelji, nato pa v vsaki drugi vrsti spet dve, tako dolgo, da ostanejo na licah 3 pentelje, ki jih posnamemo vse naenkrat. Napletemo še ustrezno dolg trak za pod brado, naredimo gumbi-oc, prišijemo gumb, pošijemo nitko,

ustrezno volno. Pletemo 1 levo, 1 desno penteljo za rob in v vsaki drugi vrsti dodamo na vsaki strani 4 x po 1 penteljo in 1 x 2 pentelji. Nato nasnujemo na eno stran pletenja 48 pentelj. Na pletilkah imamo 120 pentelj, pletenje zaključimo in razdelimo na 4 pletilke. 1 levo, 1 desno penteljo pletemo tako dolgo, da je rob na tilniku visok 5 cm. Potem pletemo same desne pentelje 10 cm visoko, skupna višina z robom znaša 15 cm. Zdaj pa podpletmo po 2 in 3 skupaj in sicer 1 desno in 1 levo penteljo, napletemo 1 1/2 cm, naredimo eno vrsto samih desnih, nato spet 2 in 3 skupaj, tako da imamo 20 pentelj, naredimo 1 1/2 cm, spet 1 vrsto samih desnih in spet podpletmo 2 in 2 skupaj. Na pletilkah ostane 15 pentelj, vse posnamemo naenkrat, tako da jih napeljemo na nitko in zašijemo. Naredimo še okrogel čep, ga prišijemo, pošijemo nitke in čep je gotov.

V sredini čepice, kjer delamo same desne, lahko napravimo norveški vzorec ali barvo volne menjamo. Lahko pa, ko je čepica gotova, na njo kaj izvezemo.

Venčki

Na desko presejemo 25 dkg moka in pol zavijka pečilnega praška. V sredino razrežemo 10 dkg masla. Nato dodamo 10 dkg sladkorja, jajce in zavitek vanilijevega sladkorja. Vse skupaj zamesimo v testo, nakar ga razvaljamo in razrežemo na venčke. Leve v pečici svetlo rumeno zapečemo. Ko so venčki ohladi, jih namažemo z margarinom in staniemo dva in dva skupaj. Potem pa jih polijemo s čokoladno glazuro. Le-to pripravimo tako: 15 dkg sladkorja kuhamo v 1/4 vode tako dolgo, da postane nitko. V pečici pa raztopimo 2 dkg masla in 10 dkg čokolade. In dobro zmešamo, nato pa po žličkah dodajamo sladkor in mešamo tako dolgo, da se glazura ohladi.

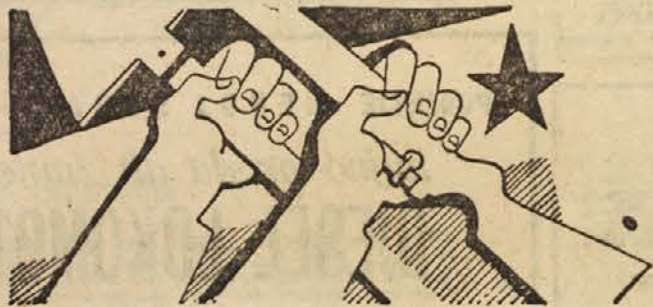
Medenjaki

15 dkg sladkorja in 10 dkg medu skuhamo, nato ju pa zmešamo v gladko, testo s 50 dkg moka, 10 dkg masla, 1 zavitek vanilijevega sladkorja, naribane limonine lupine, nekaj cimeta in 1/4 litra črne kave. Testo nato razvaljamo, narežemo na poljubne oblike, ki jih damo v sredini luknjico in jih spet pečemo. Ohlajene glaziramo z belo glazuro, ki jo napravimo tako: 15 dkg sladkorja v prahu zmešamo z enim beljakom in nekaj kapljic limone. Lahko pa medenjake glaziramo tudi s čokoladno glazuro in jih nato še posipamo z barva-elim sladkorjem. Tako imamo več različnih okrasov za jelko.

12.-19. XII. - BOHINJ PRAZNUJE - 1954

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR BOHINJSKA BISTRICA

Občinski komite Zveze komunistov
Bohinjska Bistrica in Srednja vas
Občinski odbor SZDL
Bohinjska Bistrica in Srednja vas
Občinski odbor Zveze borcev
Bohinjska Bistrica in Srednja vas
Občinski odbor ZVVI
Bohinjska Bistrica in Srednja vas
Občinski komite LMS
Bohinjska Bistrica in Srednja vas
Občinski odbor SDŽ
Bohinjska Bistrica in Srednja vas
Rezervni oficirji v Bohinju
Krajevni sindikalni svet
Bohinjska Bistrica s podružnicami
Turistično društvo - Bohinj
DPD »Svoboda« - Bohinjska Bistrica
TD »Partizana« - Bohinjska Bistrica
KUD - Srednja vas
Ljudska tehnika - Bohinjska Bistrica
Avto-moto krožek - Bohinjska Bistrica
Gasilska društva v Bohinju
Lovski družine v Bohinju
Planinsko društvo
v Bohinjski Bistrici in Srednji vasi

K OBČINSKEMU
PRAZNIKU
PARTIZANSKEGA
BOHINJA
14. XII. 1954
NAJPRISRČNEJE
ČESTITAJO
NASLEDNJA
PODJETJA,
ORGANIZACIJE
IN USTANOVE:

Hotel »ZLATOROG«
Hotel »POD VOGLOM«
Hotel »JEZERO«
Hotel »BELLEVUE«
Sindikalni dom »RIBIČEV LAZ«
Gostinsko podjetje »ČRNA PRST«
Gostilna »TURIST«
Gostinsko podjetje »STARA FUŽINA«
s podružnicami
Kmetijske zadrage
v Bohinjski Bistrici, Stari Fužini,
Srednji vasi in Koprivniku
z vsemi svojimi odseki

Naj živi
komunalna skupnost
delavcev in kmetov
pod Zlatorogovim Triglavom!

OBČINSKI
LJUDSKI
ODBOR
SREDNJA
VAS

Lesnoindustrijski obrat - žaga
»Tomaža Godca«, Bohinjska Bistrica
Ključavničarsko-kleparsko podjetje
Bohinjska Bistrica
Ključavničarsko podjetje
Stara Fužina
Mizarsko podjetje
Srednja vas
Mizarsko-kolarska zadruga
Bohinjska Bistrica
Trgovsko podjetje »SAVICA«
Bohinjska Bistrica s podružnicami
Trgovsko podjetje »ČESNICA«
Čevljarsko podjetje »TRIGLAV«
Bohinjska Bistrica
Krojaško-šiviljsko podjetje
Bohinjska Bistrica
Pekarija - Stara Fužina
Čevljarsko podjetje - Srednja vas
Gradbeno podjetje - Srednja vas
Mesarsko podjetje
Bohinjska Bistrica
»MINERAL«
podjetje za eksploatacijo krede
Bohinj
Kino podjetje - Bohinj
Ribogojni zavod - Bohinj
Gozdna uprava - Bohinj

Dvajsetletna tradicija pri izdelovanju lesne moke v Lesno industrijskem podjetju

Vedno večje pomanjkanje dragocene lesne surovine sili naša lesno industrijska podjetja, da razmišljajo in podvzamejo ukrepe, ki vodijo do tega, da priletno tudi v naši državi izkoristimo lesne odpadke, ki nastanejo pri rezanju hlodovine in ki so dosedaj v glavnem služili le za kurivo oziroma so jih odmetavali v vodo, kjer so uničevali ribji zarod.

Prvi mlin za predelavo žagovine v lesno moko so montirali

ponovno dal prve kg moke našemu gospodarstvu, čeprav je bil postavljen v zasilnih prostorih in brez primernih sušilnih naprav, ki bi omogočale sušenje osnovne surovine t. j. žagovine do predpisane vlage.

Kljub tem oviram se je delovnemu kolektivu tega obrata posrečilo proizvesti v letu 1952 že 41 ton lesne moke, dočim so jo v naslednjem letu namreli že 87 ton. Vsa količina moke je bila takoj razprodana našim kmetičnim, usnjarskim in ostalim tovarnam. Toda obstoječa kapaciteta starega mlina ni mogla kriti niti vseh domačih potreb, še manj pa povpraševanje v inozemstvu. Zaradi tega je delovni kolektiv koncem leta 1952 sklenil, da bo obstoječo kapaciteto povečal z nabavo novega modernejšega mlina, ki bo imel tudi večjo kapaciteto ter da bo preuredil in moderniziral ves tehnološki postopek.

V ta namen so v Industrijskem biroju izdelali primerne načrte za vso strojno opremo. V letu 1953 so preuredili bivša skladišča v nove delovne prostore za mlin in izdelali vso potrebno opremo, bodisi v domačih delavnicah, bodisi v ostalih naših kovinskih podjetjih. Uvožili so le mlin za lesno moko znamke Alpina, za vso ostalo opremo pa nismo potrebovali niti enega deviznega dinarja.

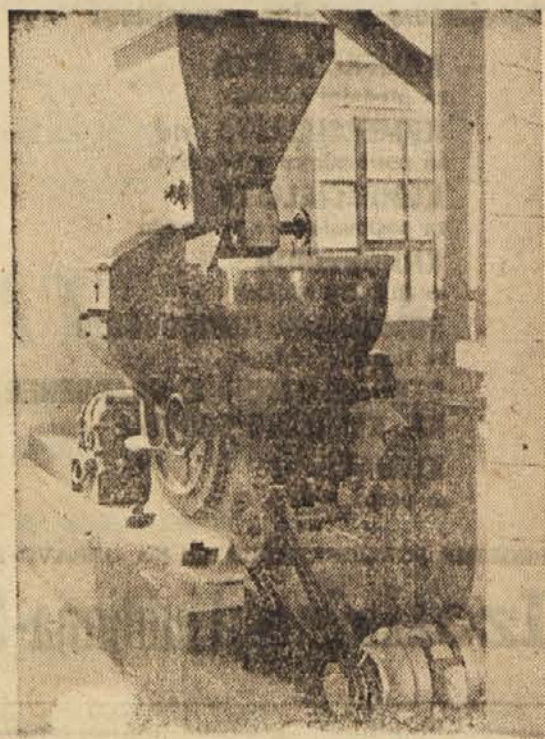
Za novi mlin, ki obratuje skupaj s starim mlinom v isti stavbi, je delovni kolektiv LIP Ljubljana žrtvoval 12 milijonov dinarjev lastnih sredstev in ni najel zato nobenega investicijskega kredita. Od 1. februarja t. l. obratujeta oba mlina v novih prostorih ter znaša njuna kapaciteta čez 1 tona lesne moke dnevno, kar je pač odvisno od granulacije.

Poraba lesne moke v naši državi stalno narašča. Dosedaj in tudi v bodoče bodo največji potrošniki lesne moke kmetične

tovarne, ki jo predelujejo v bakelitno maso, za temi pa usnjarska industrija, tekstilna in tudi železarne. Iz lesne moke izdelujejo tudi v obratu Radomlje lignolitne (ksilolitne) plošče, ki lahko služijo kot stenske obloge oz. tlak. Tudi inozemstvo se v veliki meri zanima za kvaliteten lesno moko in to v precejšnjih količinah. Vendar zaenkrat lesne moke ne morejo v večjem obsegu izvoziti zaradi premajhnih kapacitet lesnih mlinov in tudi vsled prevelikega povpraševanja s strani domače industrije.

Toliko smo hoteli povedati o pionirstvu v proizvodnji lesne moke v naši državi v obratu Radomlje, kjer je delovni kolektiv kljub velikim začetnim težavam in kljub nerazumevanju nekaterih strokovnjakov vendar le ne samo obnovil proizvodnjo lesne moke v naši državi, temveč celo povečal proizvodnjo in s tem prispeval k zmanjšanju odvisnosti od uvoza ter pripomogel, da bomo v bližnji bodočnosti lesno moko izvažali, v kolikor se bodo kapacitete lesnih mlinov povečale.

L
J
U
B
L
J
A
N
A

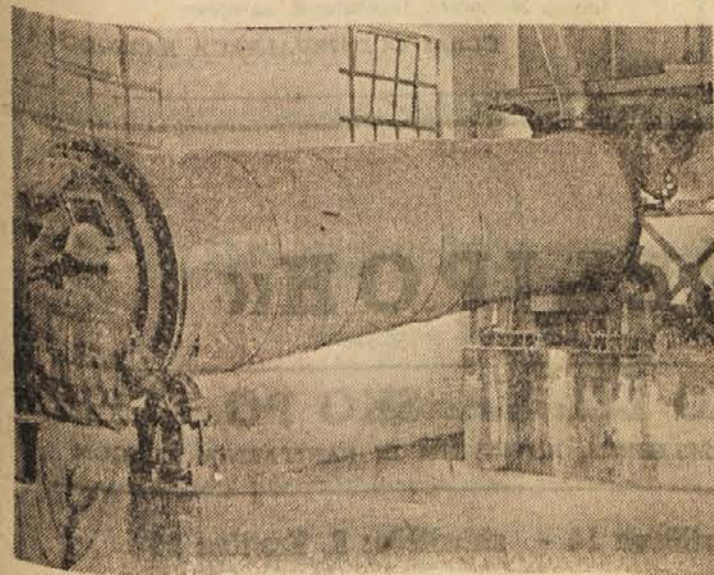
Mlin - kladivar za mletje žagovine

Proizvodni proces:

Svežo žagovino najprej zbirajo v skladišču, kjer jo presejajo skozi grobo mrežo. Od tu jo delavec meče skozi srednje gostoto mrežo v elevator, ki jo prenaša v silos, iz tega silosa

pada žaganje v rotacijski sušilni buben. Sušilni buben se ogreva s toplim zrakom temperature cca 150° C.

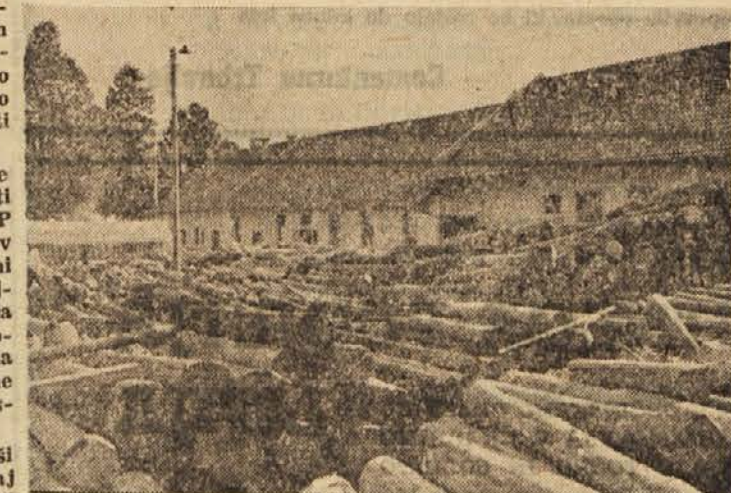
V sušilnem bobnu drsi žagovina polagoma navzdol ter se pri tem osuši na 5 do 6 % vlage. Tako posušena žagovina pada v elevator, ki jo dvigne do transportnega polja in ta jo odvede v silos posušene žagovine, ki leži ravno nad mlinom. V lijaku tega silosa se nahaja magnet, ki odstrani eventualne železne dele, predno pride ta v mlin kladivarja, kjer se zmleje. Zmleta žagovina se nato sesa v obliki lesne moke v ventilatorjem v poseben prostor nad planskim silom. S tem silom se lesna moka seje in sortira po granulaciji. Na spodnjem delu sila so pritrjene papirnate vreče, kamor pada že sortirana lesna moka. Polne vreče nato vskladajo in odpremo kupcem. Iz gornjega opisa tehnološkega postopka je razvidno, da je proizvodnja lesne moke izredno mehanizirana in sta pri delu v mlinu potrebna v eni izmenj le 2 delavca.

Rotacijski buben, v katerem sušijo žaganje

že v stari Jugoslaviji leta 1933 v sedanjem obratu Radomlje (bivši Stare), ki je sedaj v sklopu podjetja LIP Ljubljana. Imel je le majhno kapaciteto, toda obratoval je do izbruhov požara med drugo svetovno vojno. Po osvojitvi smo morali lesno moko za potrebe naše predelovalne industrije celo uvažati. Vsed tega je Zvezni gospodarski svet dal pobudo, da bi ponovno pričeli s proizvodnjo lesne moke v Sloveniji. Vendar so tedaj razni lesni strokovnjaki v pod-

končno le premaknili z mrtve točke in to predvsem po za- slugi delavcev, ki so že preje imeli opravka s tem mlinom. DS podjetja je v začetku leta 1952 pozdravil pobudo delavcev v obratu Radomlje in tudi sklenil, da je treba takoj začeti s proizvodnjo zelo iskane lesne moke, zlasti ker so zvedeli, da morajo nekatera naša industrij- ska podjetja lesno moko uvažati celo iz Švedske. 1. marca 1952 je ob strokovni podpori vodstva podjetja mlin za lesno moko

Obrat LIP Ljubljana v Radomljah, kjer imajo mlin za lesno moko

DNEVNE NOVICE

Poziv vsem mlekarjem! Ker v večjih potrošnih centrih preskrba z mlekom ni zadostna, pozivamo v zvezi z ukrepi, ki jih podvzema Izvršni svet Ljudske skupščine LRS za redno preskrbo industrijskih obratov, vse mlekarne obrate, ki kakorkoli predelujejo sveže mleko, da takoj prenehajo s predelavo in dajo vse količine svežega mleka na razpolago večjim potrošnim centrom, zlasti pa Ljubljani, Mariboru, Celju, Jesenicam, Trbovljam, Mežici, Šoštanj in Velenju. Predvideni so ukrepi, ki bodo tudi v tem primeru zagotovili rentabilnost mlekarstvih obratov. Kolikor mlekarstvi obrati ne bodo upoštevali poziva, bomo prisiljeni predlagati ustrezne administrativne ukrepe. — Državni sekretariat za gospodarstvo LRS.

Vsa podjetja, ki imajo industrijske termoelektrarne, naj zaradi hranjenja goriva do nadaljnjega zmanjšajo lastno proizvodnjo električne energije na minimum ter razliko krijejo s povečanim odvzemom električne energije iz javne mreže. To je omogočeno, ker se je proizvodna zmogljivost hidroelektrarn po zadnjem deževju povečala. — Državni sekretariat za gospodarstvo LRS.

ALI ZE IMATE TABLICO VII. KOLA TOMBOLE ZVEZE GLUHIH JUGOSLAVIJE?

Z dopisnim tečajem se hitro naučite esperanto. Prvo lekcijo pošlje proti priložnosti 50 din Zveza esperantistov Slovenije, Ljubljana — Mišlova cesta 7.

Podjetje »Sanolabor«, Ljubljana, Cigaletova 5, obvešča ceno odjemalca, da bo sprejemalo naročila za izvršitev v letošnjem letu le do 20. dec. 1954. Vsa naročila, ki bodo prispela po tem datumu, bodo izvršena prihodnje leto. Inventura bo od 27. do vklj. 31. dec. 1954 ter v tem času podjetje ne bo poslovalo s strankami.

Razstava koroških umetnikov v Moderni galeriji je zaradi velikega zanimanja javnosti podaljšana do zaključne srede, dne 15. t. m.

Občni zbor Združenja psihologov FLRJ, Sekcije LRS v Ljubljani bo dne 15. dec. 1954 ob 17. uri v predavalnici psihološkega inštituta, Parmova 33, Novi člani naj se pismeno prijavijo na gornji naslov. Odbor Komisija za kinoperaterske izpite v Ljubljani, Cankarjeva 1, kino »Komuna«, obvešča vse interese za kinoperaterske izpite, da vložijo prošnjo najkasneje do 31. dec. 1954 na gornji naslov.

Med. univ. dr. Jelena Mencinger, specialistka za zobne in ustne bolezni, odpira zobozdravniško ordinacijo s 15. decembrom v hiši Cankarjeve razstave LIII. desno stopnišče. Ordinira dnevno od 8.—10. ure.

Ce imaš FLEX doma, odpadejo skrbi, kako boš očistila obleko. FLEX odlično čisti in ne pušča roba okrog madeža.

Umrli so v Ljubljani

Zalar Angela, vojni invalid. Pogreb bo danes v Tomšlju.

Ješe Janez, upokojenec. Pogreb bo danes ob 14.30 na Zalah.

Cankar Milan, upokojenec. Pogreb bo danes ob 15. uri na Zalah.

Koh Marija, vdova po arhitektu. Pogreb bo danes ob 15.30 na Zalah.

PREDAVANJA

Prirodoslovno društvo vabi na predavanje univ. prof. dr. Franja Dolinar: Potniki iz vesoljstva. Predavanje bo v torek, 14. dec. v prirodoslovni predavalnici Univerze, vhod iz Gosposke ulice.

Slovenska akademija znanosti in umetnosti vabi na javno znanstveno predavanje, ki je namenjeno širši interesirani krogi. 16. dec. t. l. ob 18. uri bo predaval v dvorani SAZU prof. dr. Roman Savnik. Tema: Razvoj naše speleologije in nekatere njene naloge.

KONCERTI

Jutri, dne 13. t. m. ob 20.15 v Filharmoniji simfonični koncert za rumeni abonma. Dirigira Robert Scholium iz Linza, solist je violonistka Jelka Staničeva. Na sporedu Debussyjev Preludij k faunovemu popoldnevu, Bartokov Koncert za violino in orkester ter Mendelssohnova Italijanska simfonija. Vstopnice od 250 dinarjev navzdol v Filharmoniji.

GLEDALIŠČA

DRAMA

Nedelja, 12. dec. ob 20: B. Shaw: Čarodaja. Izven in za podeželje. Ponedeljek, 13. dec.: Zaprt.

V VII. KOLU TOMBOLE ZVEZE GLUHIH JUGOSLAVIJE BO IZREBANIH 332754 DOBITKOV IN PREMIJ V SKUPNI VREDNOSTI 32.000.000 DIN

Ljubljanska Drama bo na novo uprizorila v sredo popoldne ob 15.00 mladinsko igrano v 5 slikah »Princeska in pastirček« v režiji mladega režiserja Jurija Kisligerja in in scenarist ing. arch. Ernesta Franza. V igr nastopajo poleg princezke in pastirčka, Trebusčka, kuharčka, botre Šume, popularnih veteranov itd. Še žabice, medvedki, zajčki, goske, kornjaci, Alenka Barti-Serša, spremno glasbo komponiral Dane Škerl. — Opozorjamo, da se bodo predstave »Princeske in pastirček« ponavljale, tako se bodo lahko vsi mladi gledalci zvrstili. Sprejemajo se tudi naročila za posebne zaključene predstave za razne šole itd.

OPERA

Nedelja, 12. dec. ob 19.30: Puccini: Madame Butterfly. Izven in za podeželje. Ponedeljek, 13. dec.: Zaprt.

Torek, 14. dec. ob 19.30: Prokofjev: Zlati jabolko v tri oranje. Abonma red B.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaža

Nedelja, 12. dec. ob 15: K. Brenkova: Najlepša roža. Premiera. Izven.

ob 20: Norman Krasna, John v zadregi. Izven.

Torek, 14. dec. ob 16: Norman Krasna, John v zadregi. Red Torex popoldanski. Vstopnice so tudi v prodaji.

ob 20: Norman Krasna, John v zadregi. Red Torex. Vstopnice so tudi v prodaji.

Direkcija Mestnega gledališča vabi vse šole in druge ustanove, ki žele zaključene predstave mladinske igre »Najlepša roža« v okviru novoletnega tedna ali prej, naj takoj sporoče svoje želje, ker bo število takih predstav omejeno.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom

Nedelja, 12. dec. ob 16: Splear-Piši: »Naj bo stara ali pa mlada«, spevo-igra (Lučka — F. Grumova, Cilka — M. Strukičeva, Nežica — M. Drašler), popoldanska predstava.

ob 20: F. Zilček: »Miklova Zala«, ljudska igr. (Zala — B. Ovsceva, Almira — V. Detelova). Večerna predstava.

Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje tel. št. 32-860.

VESTI 2 JESENIC

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Nedelja 12. dec. ob 14.30: Tljardovič: Mala Floramy. — Zveze z vlaki ugodno.

VESTI IZ MARIBORA

DEŽURNA LEKARNA

Nedelja, 12. dec.: lekarna »Tabor«, Trg revolucije 3.

KINO

PARTIZAN: angl. barvni film »Melba«, UDARNIK: franc. film »Plačilo za strah«, POBREZJE: amer. film: »Veselo in brez skrbi«, STUDENCI: amer. barvni film: »Konec sveta«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Nedelja, 12. dec. ob 10. dop.: Twain-P. F. Blaz: »Kraljevič in berač«, Izven.

ob 15: Hristić: »Ohridska legenda«, Izven in za podeželje. Znižane cene.

VSAKA TRETJA TABLICA VII. KOLA TOMBOLE ZVEZE GLUHIH JUGOSLAVIJE, KI STANE 50 DIN, ZADENE

Zelite ostati lepi in mladostni? To boste zanesljivo dosegli s stalno uporabo

Narta

toaletnih krem in NARTA kolonjskih vod.

Prodamo

DVA KAMIONA

znamke Chevrolet, Opel Blitz in Mercedes

Vozila so v brezhibnem stanju. Interesenti si lahko kamione ogledajo vsak dan pri GOZDARSKEM AVTOPODJETJU - MARIBOR, Kejžarjeva 19.

M-519

ELEKTRO GORICA V NOVI GORICI

razpisuje

mesto tehničnega vodje

za podjetje ELEKTRO GORICA v Novi Gorici

Pogoji: elektroinženir s 5-letno prakso ali elektrotehnik z 10- do 15-letno prakso na električnih vodih visoke in nizke napetosti.

Plača po tarifnem pravilniku.

Stanovanje v Novi Gorici zagotovljeno.

Prošnjo z življenjepisom, dokazili šolske in strokovne izobrazbe ter opisom dosedanje zaposlitve je treba poslati na upravo Elektro Gorica v Novi Gorici najpozneje do 20. decembra 1954.

4105

Oglašujte v našem listu!

CEMENTARNA TRBOVLJE

javi, da od 13. decembra letos

ne bo več izdajala cementa s kamioni

zaradi letnega popravila obrata, ki bo trajalo do konca leta

4157

Cementarna Trbovlje

Delovni kolektiv

REMONTNEGA PODJETJA LITIJA

CESTITA OBČANOM LITJE K OBČINSKEMU PRAZNIKU 12. DECEMBRU ★ IZVRŠUJEMO VSA V GRADBENO STROKO SPADAJOČA DELA S TOČNO IN SOLIDNO POSTREŽBO

LITIJA

RADIO LJUBLJANA

Spored za nedeljo, 12. decembra 1954.

Poročila: 6.05, 7.00, 12.30, 15.00, 19.00 in 23.00.

6.00—8.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) — vmes ob 6.30—6.35 Pregled tiska — 7.15—7.30 Reklame — 7.30—7.35 Radijski koledar in prireditve dneva — 8.00 O športu in športnikih — Torrey Tugomer: Sinja bitka za hitrost — 8.15 Domače pesmi za prijetno nedeljsko jutro — 9.00 Otroška predstava: Juha od špile (Andersenova pravljica v priredbi J. Rakovec) — 9.30 Operetna in lahka glasba — 10.00 Družinski pogovori: Kmalu bo konec leta — 10.10 Dopoldanski simfonični koncert — Beethoven: Romanca št. 2 v f-duru za violino in orkester — César Franck: Simfonija v d-molu — 11.00 Oddaja za Beneške Slovence — 11.20 Lahek opoldanski glasbeni spored — vmes ob 12.00—12.10 Pogovor s poslušalci — 12.45 Zabavna

Koteks odkupuje
svinjske kože 1a
kg. — 200.—

glasba, vmes reklame — 13.00 Pol ure za našo vas — 13.30 Zelezi ste — poslušajte! — 15.15 Lahka glasba — 15.30 Po naši lepi deželi: Reportaža s poti po Crni gori — 16.00 Neznani talenti (javno nagradno tekmovanje solistov in ansamblov v velikem studiu Radia Ljubljana) — 17.00 V plesnem ritmu — 17.30 Radijska igra — Carlo Goldoni: Mirandolina — 18.20 Promenadni koncert — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame in objave — 20.00 Kaj bo prihodnji teden na sporedu — 20.15 Večerni operni koncert — 21.00 Kulturna kronika — ing. arch. Edo Ravnikar: Arhitektura v današnjem življenju — 21.15 V svetu ritmov in melodij — sodeluje Plesni orkester Radia Ljubljana — 22.15—23.00 Koncert sodobne glasbe — 23.15—23.00 UKV program: V plesnem ritmu — 23.00—24.00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (Prenos iz Zagreba).

Vesti iz Kranja

PRESERNOVO GLEDALIŠČE

Ponedeljek, 13. dec. ob 20: Koncert Doma slepih iz Škofje Loke.

KINO »ŠIŠKA«

Ameriški film

»NISMO POROČENI«

Režija Edmond Goulding. V glavnih vlogah: Ginger Rogers, Marilyn Monroe, Fred Allen, David Wayne. Tednik. Predstave ob 16, 18, 20. Prodaja vstopnic od 9—11 ter od 15 dalje. Danes zadnjikrat!

KINO »UNION«: amer. film »Najboljša leta našega življenja«. Brez tednika. Predstave ob 15, 18 in 21. Ob 16. uri je matineja istega filma. V glavnih vlogah: Frederic March, Myrna Loy, Harold Russel in Virginia Mayo.

dalje za popoldanske predstave, za matinejo pa od 8—10.

KINO »LITOSTROJ«: angl. film »Crni človek«. Predstava ob 20. uri. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom prve predstave. Danes zadnjikrat!

KINO »SOCA«: angl. barvni film »Jassy«. Tednik. Predstave ob 15, 18 in 20. V glavnih vlogah: Margaret Lockwood in Dermot Walsh. Prodaja vstopnic od 9—11 ter od 15 dalje.

JESENICE »RADIO«: amer. film »Prejanci iz Poker Flata«. Predstave ob 16, 18 in 20. Dopoldne ob 10 matineja po znižanih cenah. — »PLAVZ«: amer. film »Francis v velenosti«. Predstave ob 16, 18 in 20. Dopoldne ob 10 matineja po znižanih cenah.

CELJE »UNION«: angleški film »Smeš v raj«. Predstave ob 16, 18 in 20. — »DOM«: franc. film »Fanfan la Tulipe«. Predstave ob 16, 18, 19 in 20.15.

KRANJ »STORŽIČ«: angl. barvni film »Moulin Rouge«. Brez tednika. Matineji od 9 »Risani barvni film«, vstopnica 10 dinarjev, ob 10 angl. film »Oseba zadeva« in tednik.

Predstave ob 14.00, 16.00, 18 in 21. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom prve predstave. — »SVOBODA«: angl. film »Oseba zadeva« in tednik. Ob 10 matineja »Risani barvni film«. Predstavi ob 18 in 20.

PTUJ: amer. barvni film »V vrtincu«.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški barvni film

»LIDIJA BAILEY«

in tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 10—11 ter od 15 dalje. Danes zadnjikrat!

PODJETJE »HEROJ SRBA« — SMEDEREVO

nujno proda ali zamenja
DIESEL LOKOMOTIVO

za Diesel agregat jakosti 300 kW.

Pojasnila po telefonu številka 5.

4122

SVET ZA LJUDSKO ZDRAVSTVO IN SOCIJALNO POLITIKO LR HRVATSKE

objavlja

IZID NATEČAJA

za idejne osnutke tipizirane zdravstvene postaje

Nagrade so bile razdeljene naslednjim tekmovalcem:

- I. NAGRADO 110.000 din dobi delo pod šifro »8308«, avtorja abs. arch. Drago Kunc in Mirjana Ivanović-Kunc iz Zagreba
- II. NAGRADO 85.000 din dobi delo pod šifro »0001«, avtorica ing. arch. Neda Tartaglia-Pauer iz Zagreba
- III. NAGRADO 75.000 din dobi delo pod šifro »4043«, avtorica ing. arch. Milica Stefanović iz Beograda
- IV. NAGRADO 60.000 din dobi delo pod šifro »1431«, avtor stud. arch. Zoran Zuković, Novi Beograd
- V. NAGRADO 50.000 din dobi delo pod šifro »3579«, avtor stud. arch. Milosav Mitić, Novi Beograd
- VI. NAGRADO 40.000 din dobi delo pod šifro »50514«, avtorji cand. arch. Leonid Lenarčič, Ivan Petrovič in Mihajlo Canak iz Beograda
- VII. NAGRADO 30.000 din dobi delo pod šifro »15141«, avtor tehnik Muhamed Jarašević, Sarajevo

CLANI OCENJEVALNEGA RAZSODIŠČA

2450

»ŽELJPOH«

ZAGREBSKO ŽELEZARSKO PODJETJE

VELETRGOVINA Z ŽELEZNIM, KOVINSKIM IN SANITARNIM BLAGOM

ZAGREB, Martičeva 14 — skladišče: R. Krofina 14

obvešča

vse svoje poslovne prijatelje in kupec, da od 15. do 31. decembra 1954

zaradi inventure ne bo izdajalo blaga

iz skladišča podjetja.

Prodajne poslovalnice v poslovnih prostorih podjetja bodo redno obratovalle, le po 15. decembru sprejeta naročila bodo izvršena šele 1. januarja 1955.

2438

Neposredni potrošniki, kmetijske delovne zadruge, državna kmetijska posestva, ekonomije!

KMETIJSKE LEKARNE »ZORKA« — ŠABAC
VAS VABIJO NA SKLEPANJE POGODB ZA LETO 1955

za superfosfat in modro galico

ki vam ju lahko priskrbe po najugodnejših tovarniških pogojih.

Cena superfosfata je 4 din franko tovarna s 4 % popusta pri količinah od 10 ton navzgor, pakirano v četvornih papirnatih vrečah po 50 kg.
Orientacijska cena za modro galico je 115 din franko tovarna s 0,5 % popusta, pakirano v jutastih vrečah po neto 100 kg.
Zadnji rok za sklepanje pogodb za superfosfat je 20. januar 1955, za modro galico pa 28. februar 1955.

ZAHTEVAJTE STROKOVNA NAVODILA

IN SE OBRACAJTE NA NAŠE KMETIJSKE LEKARNE:

1. BEOGRAD, Georgesa Washingtona 6
2. BANJA LUKA, Maršala Tita 69
3. BEČEJ, Maršala Tita 34
4. BILJE, Ivana Milutinovića 7
5. BRČKO, Maršala Tita 15
6. VRANJE, Maršala Tita 153
7. VARAŽDIN, Republike 6
8. GNJILANE, Maršala Tita 143
9. DARUVAR, Kovačevićeva 31
10. DOBOJ, Maršala Tita 35
11. ZAGREB, Tkalčičeva 2
12. ZAJEČAR, Trg oslobođenja 23
13. ZEMUN, Bežanijska 56
14. KRAGUJEVAC, Vuka Karadžića 2
15. KRUSEVAC, Pana Djukića ul. 47
16. KUMANOVO, Ulica 11. oktobra 16
17. LJUBLJANA, Trg osvobodilne fronte 14
18. MLADENOVAC, Maršala Tita ul. 153
19. MARIBOR, Koroška c. 11
20. MOSTAR, Stjepana Radića 14
21. NEGOTIN, Ace Patližanovića ul. 7
22. NIS, V. kongresa ul. 24
23. NOVI SAD, Svetozara Markovića 23
24. OSIJEK, Republike 16
25. OHRID, Goce Delčeva 7
26. PARACIN, Maršala Tita 61
27. PETROVAC NA MLAVI, Maršala Tita 3
28. PEČ, Bratstva jedinstva ul. 19
29. POŽAREVAC, Dubrovačka ul. 40
30. PRIJEDOR, Maršala Tita 25
31. PRIZREN, Bratstva jedinstva ul. 14
32. PRISTINA, Aleksandra Rankovića 30
33. RIJEKA, Strossmayerova 13
34. SARAJEVO, Jugoslovenske narodne armije 14
35. SMEDEREVO, Maršala Tita 30
36. SOMBOR, Maršala Tita 5
37. SUBOTICA, Strossmayerova ul. 20
38. SPLIT, Crnoborca 27
39. TETOV, Lazara Koliševskog ul. 33
40. TITOVO VELES, Maršala Tita ulica 106
41. TITOVO UŽICE, Maršala Tita ulica 145
42. TUZLA, Solni trg 20
43. CELJE, Miklošičeva 2
44. ŠABAC, Maršala Tita 5
45. ALEKSANDROVAC, Ulica 29. novembra 99

MREŽA KMETIJSKIH LEKARN
»ZORKA« — ŠABAC

HEMISKA INDUSTRIJA

ZORKA ŠABAC

6390

VOJNA POŠTA 1255 Ribnica na Dolenjskem

sprejme:

kuharja

(v pošte prihaja tudi starejša kuharica)

krojača

čevljarja

avtomehanika

Nastop 1. januarja 1955. — Plača po uredbi

Ponudbe z življenjepisom in podatki o dosedanjem delu in strokovni izobrazbi pošljite po pošti ali prinesite osebno zgoraj imenovani vojni pošti do 25. decembra 1954

4143

Tako sprejmemo v službo:

kalkulanta

gradbenega inženirja z najmanj 5 let prakse, ali gradbenega tehnika z najmanj 6 let prakse;

analitika

gradbenega tehnika z najmanj 5 let prakse.

Komfortni stanovanji, vseljivi v januarju 1955, na razpolago. Plačilni pogoji po dogovoru — ugodni.

več gradbenih tehnikov

s prakso ali brez nje.

Pismene ponudbe z opisom dosedanjega dela pošljite na:

SGP »PRIMORJE« — AJDOVŠČINA

4121

Splošno gradbeno podjetje

»STAVBENIK«, CELJE

razpisuje mesto

računovodje in tehničnega vodje

Pogoji: za računovodjo potrebna kvalifikacija za samostojnega računovodjo, večletna praksa, zaželeno v gradbeništvu ali sorodni stroki. — Za tehničnega vodjo gradbeni inženir ali tehnik z večletno prakso v operativni.

Ponudbe z življenjepisom, dokazili o šolski izobrazbi in sedanjih zaposlitvi pošljite na SEKRETARIAT SGP »STAVBENIK«, CELJE, Lava 4, do 30. decembra letos.

C-358

DROBNI OGLASI

RAČUNOVODJO-KINJO ali KNJIGOVODJO-KINJO z izpitom in 5 do 10-letno prakso sprejme Splošno gradbeno podjetje »Sava«, Jesenice na Gorenjskem. Nastop službe takoj. Plača po tarifnem pravilniku oziroma po dogovoru. Stanovanje samsko ali družinsko preskrbljeno. STARO CISTO POHIŠTVO (kuhinjo in sobo) kupim. Ponudbe pod »Kompletne«.

MESARJA-CREVARJA s takojšnjim nastopom službe in z nekaj let prakse iščemo. Plača po tarifnem pravilniku. Zadržnik Radovljica.

ENOSOBNO VELIKO STANOVANJE zamenjan za dve ločeni prazni sobi s posebnim vhom. Ponudbe poslati na oglasni oddelček »Ljudske pravice« pod »Čimprej«.

RAZVELJAVLJAM izgubljeno osebno izkaznico reg. št. 51508, ser. št. 0481616 na ime Himeiraj Franc, mesarski pomočnik, Martin pri Vurbergu.

SPREJMEMO V UK za vse industrijske instalacije jakoga in šibkega toka mladince, ki so dovršili nižjo srednjo šolo. Prošnje vložite na »Elektrosignala«, Ljubljana. Parmova 33.

RADIJSKI APARAT znamke »Philips« prodam. Ogled vsak dan od 9 do 15 pri Atanasijević, Vič 99 a.

VEČ SAMOSTOJNIH MIZARJEV IN TESARJEV za takojšnjo zaposlitev potrebuje Tesarsko podjetje OZZ Ljubljana-okolica. Moste pri Komendi. Plača po tarifnem pravilniku. Nastop takoj.

MESTO TAJNIKA razpisuje Gimnazija Trbovlje. Plača po uredbi. Informacije pri ravnateljstvu gimnazije.

T 113

Bojnišnica za TBC — Ormož prodaja

kino-aparaturu

na ozki trak, češke znamke »Suhanek«. Cena ugodna. Vse ostale informacije dobite v Upravi bolnišnice

4142

Gradbeno podjetje »GRANIT«, Slov. Bistrica sprejme čimprej v službo

GRADBENEGA INŽENIRJA

z najmanj 5-letno prakso

MEZDNEGA KNJIGOVODJO

z najmanj 5-letno prakso

ADMINISTRATIVNO MOČ

za vodenje personalnih poslov, statistike in evidence
Pogoj petletna praksa. Nastop službe takoj ali najkasneje 1. januarja 1955.

4140

Oglašujte v »Ljudski pravici«!

TRGOVSKO PODJETJE

»VOLAN« — LJUBLJANA — Tavčarjeva ulica 7

obvešča

vse svoje odjemalce, da bo po sklepu upravnega odbora v trgovini v Tavčarjevi ulici 7 in v skladišču v Frankopanski ulici 21

letna inventura

v času od 20. do 31. decembra 1954

Prosimo vse cenj. odjemalce, da si nabavijo blago pravočasno

4153

Zadružno trgovsko podjetje »LES«, Novo mesto sprejme

dobrega računovodjo-bilancista

z nastopom 1. januarja 1955

PLAČA PO DOGOVORU

4148

»POSTOJNA IMPORT-EXPORT«

IZVOZNO-UVOZNO PODJETJE

Postojna

sprejme takoj

GLAVNEGA RAČUNOVODJO

Plača po dogovoru

4147

Dekanat filozofske fakultete - Sarajevo

IZID NATEČAJA

za izdelavo programske osnove novih poslopij filozofske in prirodoslovno-matematične fakultete univerze v Sarajevu

OCENJEVALNO RAZSODIŠČE JE SKLENILO, DA SE PRVA NAGRADA NE PODELI

Nagrado v znesku 400.000 dinarjev dobi delo pod šifro »13532«, katerega avtorja sta ARH. LJUBO IVETA in ARH. NIKOLA GALIĆ iz Zagreba

Nagrado v znesku 300.000 dinarjev dobi delo pod šifro »57096«, katerega avtor je INZ. VINKO JURIC in sodelavca STJEPAN DEDOVIC in SLAVKO MAKSIMOVIC iz Sarajeva

Dela pod šifro »67979«, »13013« in »47939« je ocenjevalno razsodišče sklenilo odkupiti, in sicer:

delo pod šifro »67979« z vsoto 150.000 din

delo pod šifro »13013« z vsoto 100.000 din, in

delo pod šifro »47939« z vsoto 100.000 din

ČE AVTORJI NASTETIH DEL PRISTANEJO NA ODKUP, NAJ JAVIJO DEKANATU FAKULTETE

NADALJE JE OCENJEVALNO RAZSODIŠČE SKLENILO IZPLAČATI ZA STROŠKE IZDELAVE MAKET NASLEDNJE ZNESKE:

za maketo pod šifro »13532« znesek 35.000 din

za maketo pod šifro »57096« znesek 40.000 din

za maketo pod šifro »67979« znesek 50.000 din

za maketo pod šifro »13013« znesek 40.000 din, in

za maketo pod šifro »47939« znesek 50.000 din

Z Dekanata filozofske fakultete v Sarajevu

5426

Vabilo na sklepanje pogodb

OD 15. DO 31. DECEMBRA 1954 BOMO SKLEPALI POGODBE V BOROVU, in sicer:

ZA AVTO-MOTO IN KOLESARSKÉ GUME samo z industrijo in vojnimi poštami,

ZA RUDARSKÉ SKORNJE samo z rudniki

ZA GUMIJASTO TEHNIČNO BLAGO IN PROIZVODE KOVINSKE STROKE z industrijo in trgovino

Po tem roku ne bomo sklepali nobenih pogodb več.

Vse interese vabimo, da pošljejo svoje specifikacije ali osebno prisostvujejo sklepanju pogodb.

»BOROVO«

JUGOSLOVANSKI KOMBINAT GUME IN OBUTVE

BOROVO

4146

